

A. Soszyński

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białymostku
DZIAŁ WIEDZY I KULTURY
ul. Warszawska 10a
21-500 Białymostek
tel. (87) 741 10 10
fax (87) 741 10 11

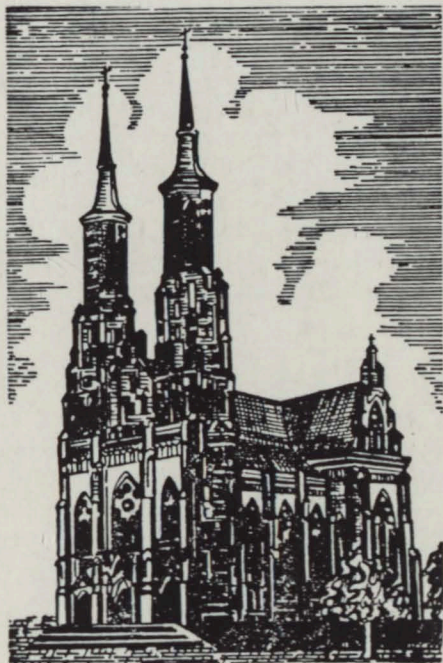
WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXII

Październik 1993

Nr 10

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI
KURIA DIECEZJALNA — 08-100 SIEDLCE — PIŁSUDSKIEGO 62
TELEFON 231 26

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXII

Październik 1993

Nr 10

DZIAŁ URZĘDOWY

STOLICA APOSTOLSKA

82

Świadectwo misjonarzy wzorem dla wszystkich chrześcijan
Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Misyjny
17 października 1993

Drodzy Bracia i Siostry!

1. «Ja przyszedłem po to, aby [owce] miały życie i miały je w obfitości» (J 10,10).

Tymi słowami Jezus wyraża sens i cel swej misji w świecie. W swoich dziejach, liczących dwa tysiące lat, Kościół zawsze rozpowszechniał to posłannictwo i szerzył w świecie kulturę życia. Prowadzony przez Chrystusa i podtrzymywany mocą Ducha Świętego, również i dziś nie przestaje on głosić ewangelii życia.

Ta «dobra nowina» będzie rozbrzmiewała w Denver podczas światowego spotkania młodych z okazji VIII Światowego Dnia Młodzieży. Jest to nowina o zbawieniu, utożsamianym z Królestwem Bożym, skierowana do wszystkich wierzących. Jak podkreśliłem w encyklice *Redemptoris missio*, Ewangelia «nie jest koncepcją, doktryną, programem, które można dowolnie opracowywać, ale jest przede wszystkim osobą, która ma oblicze i imię Jezusa z Nazaretu, będącego obrazem Boga niewidzialnego» (n. 18). Ten bowiem, który powiedział: «Ja jestem życiem» (por. J 14,6), może w pełni zaspokoić nienasycone

pragnienie ludzkiego serca, i - na mocy chrztu - włączyć ludzką egzystencję w życie samego Boga.

2. Wychowywać w duchu ewangelii życia młodzież, poczynając od dzieciństwa: oto wielkie zadanie rodziny oraz wspólnoty chrześcijańskiej. Z tej podstawowej intuicji zrodziło się Dzieło Dzieciństwa Misyjnego, założone przez biskupa Nancy, Charles'a Forbina-Jansona w 1843 r. i obchodzące w tym roku 150. rocznicę istnienia. Służba kościelna pełniona przez to dzieło - któremu później przyznano tytuł dzieła «papieskiego» - na wszystkich kontynentach, jest coraz cenniejsza i coraz bardziej opatrnościowa. Przyczynia się ono do ożywienia misyjnej akcji dzieci na rzecz rówieśników. Broni prawa dzieci do wzrastania w godności ludzi wierzących, a nade wszystko pomaga im w urzeczywistnianiu pragnienia, by poznać i pokochać Boga oraz Mu służyć. Współpraca młodych w ewangelizacji jest bardziej niż kiedykolwiek konieczna. Kościół wiąże z nimi wielką nadzieję, bo wie, że oni potrafią zmienić świat.

3. Z okazji Światowego Dnia Misyjnego pragnę wezwać wierzących całego świata, a zwłaszcza rodziców, wychowawców, katechetów, jak również zakonników i zakonnice, by włączyli się w misyjną formację dzieci i by pamiętali, że wychowanie w duchu misyjnym zaczyna się od najmłodszych lat. Dzieci, których osobowość jest odpowiednio kształtowana w rodzinie, w szkole i w parafii, mogą stać się misjonarzami swych rówieśników, i nie tylko ich. Z niewinną prostotą i wielkoduszną gotowością mogą przybliżyć wiarę swoim małym przyjaciółom oraz wzbudzić w dorosłych tęsknotę za wiarą bardziej żarliwą i radośniejszą. Trzeba więc, by ich formację misyjną ożywiała modlitwa, nieodzwonne źródło energii potrzebnej do dojrzewania, do poznawania Boga i do zdobywania świadomości kościelnej. Na formację tę składa się również ofiarne dzielenie się, także dobrami materialnymi, z dziećmi żyjącymi w trudnych warunkach. Dlatego też ofiary zebrane w tym roku z okazji Dnia Misyjnego będą przeznaczone między innymi na pomoc dla tych dzieci, które na całym świecie żyją w nieludzkich warunkach, aby i one odzyskały radosną możliwość wzrastania w wierze ewangelicznej.

Jestem przekonany, że zaangażowanie zarówno w ewangelizację, jak i w rozwój człowieka, na co trzeba uwrażliwiać również dzieci, zaowocuje nowymi powołaniami do życia kapłańskiego i zakonnego, bo - jak napisałem w cytowanej już encyklice *Redemptoris missio* - «wiara umacnia się, gdy jest przekazywana» (n. 2). Budzenie powołań misyjnych i troska o nie stanowią więc zadanie aktualne i pilne. Wzrasta bowiem coraz bardziej liczba tych, którym Kościół musi nieść zbawcze orędzie, a «głoszenie Ewangelii wymaga głosicieli, żniwo potrzebuje robotników, misji dokonują przede wszystkim mężczyźni i kobiety

poświęceni na całe życie dziełu Ewangelii, gotowi iść na cały świat i nieść zbawienie» (tamże, 79).

4. Przy tej szczególnej okazji chciałbym jeszcze raz wyrazić serdeczną wdzięczność całego Kościoła misjonarzom i misjonarkom, zarówno zakonnym, jak i świeckim. Pracują oni z zaangażowaniem i zapałem, który niekiedy przyplacają życiem, na polu ewangelizacji i służby człowiekowi. Ich świadectwo, nierzadko heroiczne, jest dowodem głębokiej wierności Chrystusowi i Jego Ewangelii; stanowi ono dla chrześcijan przykład, symbol i wyzwanie; dla wszystkich zaś jest zaproszeniem, by nadawali sens swej ewangelizacji żyjąc wiarą.

Misjonarze poświęcają wszystkie swe siły fizyczne i duchowe szerzeniu ewangelii nadziei. Poprzez nich Chrystus, Odkupiciel człowieka, powtarza ludziom: «Przyszedłem po to, aby mieli życie i mieli je w obfitości». Słusznie więc, w tym Światowym Dniu Misyjnym katolicy myślą o nich w sposób szczególny, wyrażają im swą sympatię, solidarność i gotowość do współpracy. Poważne i pilne są potrzeby związane z ewangelizacją i wszechstronnym rozwojem człowieka. Mogłem się o tym przekonać podczas misyjnych podróży na różne kontynenty. Konieczne jest duchowe wsparcie i przejawy konkretnej solidarności, w tym również pomoc materialna. Niech otworzą się hojne serca wierzących, zwłaszcza tych, którzy mają większe możliwości ekonomiczne i niech wesprą wspaniałomyślnie «Fundusz solidarności», poprzez który Dzieło Rozkrzewiania Wiary stara się zaspokoić potrzeby misjonarzy. Wśród najpilniejszych potrzeb musimy z pewnością wymienić budowę kościołów i kaplic, gdzie wierni mogą się gromadzić i gdzie sprawuje się Eucharystię; utrzymanie i formację kandydatów do kapłaństwa i katechistów; publikację w językach lokalnych tekstów religijnych służących wychowaniu w wierze, takich jak Pismo Święte, katechizmy krajowe oraz księgi liturgiczne.

Niech wspólnoty chrześcijańskie prześcigają się w ofiarności, biorąc przykład z pierwszych chrześcijan, których «jeden duch i jedno serce ożywiały (...). Żaden nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne» (Dz 4,32). Obdarzając innych z miłością, doświadczali, że «więcej szczęścia jest w dawaniu aniżeli w braniu» (Dz 20,35). To wspólne dzielenie się będzie dla Kościoła nowym źródłem komunii i profetycznej miłości.

5. Wzorem takiej miłości Boga i braci jest Maryja, Matka Chrystusa i wierzących. Jej powierzam wszystkie osoby poświęcające się wypełnianiu misyjnego polecenia Syna: misjonarzy i misjonarki, i proszę, by wspierała ich działalność apostołską i ofiary. Powierzam Jej również ich współpracowników

i dobroczyńców, aby umacniała w nich gotowość do dzielenia się dobrami duchowymi i materialnymi z tymi, którzy są ich pozbawieni.

Wszystkim udzielam mojego Apostolskiego Błogosławieństwa. W 150. rocznicę Dzieła Dzieciństwa Misyjnego chciałbym ze szczególną radością i uczuciem ogarnąć nim dzieci, zwłaszcza chore, ubogie i opuszczone.

W Watykanie, 18 czerwca 1993 r., w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, w piętnastym roku mego Pontyfikatu.

Jan Paweł II, papież

Konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczypospolitą Polską

Stolica Apostolska i Rzeczpospolita Polska

- dążąc do trwałego i harmonijnego uregulowania wzajemnych stosunków;
 - biorąc pod uwagę fakt, że religia katolicka jest wyznawana przez większość społeczeństwa polskiego;
 - podkreślając postannictwo Kościoła katolickiego, rolę odegraną przez Kościół w tysiącletnich dziejach Państwa Polskiego oraz znaczenie pontyfikatu Jego Świątobliwości Papieża Jana Pawła II dla współczesnych dziejów Polski;
 - zważywszy przełomowe znaczenie odzyskania niepodległości i suwerenności przez Państwo Polskie oraz w trosce o jego pomyślny rozwój;
 - stwierdzając doniosły wkład Kościoła w rozwój osoby ludzkiej i umacnianie moralności;
 - kierując się wymienionymi wartościami oraz powszechnymi zasadami prawa międzynarodowego, łącznie z normami dotyczącymi poszanowania praw człowieka i podstawowych swobód oraz wyeliminowania wszelkich form nietolerancji i dyskryminacji z powodów religijnych;
 - uznając, że fundamentem rozwoju wolnego i demokratycznego społeczeństwa jest poszanowanie godności osoby ludzkiej i jej praw;
 - uwzględniając nową strukturę administracyjną Kościoła w Polsce ustanowioną Bullą papieską „Totus Tuus Poloniae populus”;
- postanowiły zawrzeć niniejszy Konkordat, przy czym Rzeczpospolita Polska uwzględniła swe zasady konstytucyjne i ustawy, a Stolica Apostolska - dokumenty Soboru Watykańskiego II dotyczące wolności religijnej i stosunków pomiędzy Kościołem a wspólnotą polityczną oraz przepisy prawa kanonicznego.

W tym celu, Stolica Apostolska, reprezentowana przez Jego Ekscelencję Księdza Józefa Kowalczyka, Arcybiskupa Tytularnego Heraklei, Nuncjusza Apostolskiego w Warszawie, i Rzeczpospolita Polska, reprezentowana przez Jego Ekscelencję Pana Krzysztofa Skubiszewskiego, Ministra Spraw Zagranicznych, uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Rzeczpospolita Polska i Stolica Apostolska potwierdzają, że Państwo i Kościół katolicki są - każde w swej dziedzinie - niezależne i autonomiczne oraz zobowiązują się do pełnego poszanowania tej zasady we wzajemnych stosunkach i we współdziałaniu dla rozwoju człowieka i dobra wspólnego.

Artykuł 2

W celu utrzymania i umacniania więzi pomiędzy Układającymi się Stronami oraz w celu wypełniania powierzonych każdemu z nich misji, Nuncjusz Apostolski rezyduje, jak dotychczas, w stolicy Polski, a polski Ambasador nadzwyczajny i pełnomocny przy Stolicy Apostolskiej w Rzymie.

Artykuł 3

Rzeczpospolita Polska zapewnia Kościołowi katolickiemu oraz jego osobom prawnym i fizycznym swobodę utrzymywania stosunków i komunikowania się ze Stolicą Apostolską, z Konferencjami Episkopatów, z Kościołami partykularnymi, a także między sobą i z innymi wspólnotami, instytucjami, organizacjami i osobami w kraju i za granicą.

Artykuł 4

1. Rzeczpospolita Polska uznaje osobowość prawną kościoła Katolickiego.
2. Rzeczpospolita Polska uznaje również osobowość prawną wszystkich instytucji kościelnych terytorialnych i personalnych, które uzyskały taką osobowość na podstawie przepisów prawa kanonicznego. Władza kościelna dokonuje stosownego powiadomienia kompetentnych organów państwowych.
3. Inne instytucje kościelne mogą na wniosek władzy kościelnej uzyskać osobowość prawną na podstawie prawa polskiego.

Artykuł 5

Przestrzegając prawa do wolności religijnej, Państwo zapewnia Kościołowi katolickiemu, bez względu na obrządek, swobodne i publiczne pełnienie jego misji, łącznie z wykonywaniem jurysdykcji oraz zarządzaniem i administrowaniem jego sprawami na podstawie prawa kanonicznego.

Artykuł 6

1. Tworzenie właściwych Kościołowi struktur należy do kompetencji władzy kościelnej; dotyczy to w szczególności erygowania, zamieniania i znoszenia prowincji kościelnych, archidiecezji, diecezji, ordynariatu polowego, administratur apostolskich, prałatur personalnych i terytorialnych, opactw terytorialnych, parafii, instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostolskiego oraz innych kościelnych osób prawnych.

2. Żadna część terytorium polskiego nie będzie włączona do diecezji lub prowincji kościelnej mającej swą stolicę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Żadna diecezja mająca swą stolicę w Rzeczypospolitej Polskiej nie będzie się rozciągała poza granice Państwa Polskiego.

4. Biskup należący do Konferencji Episkopatu polski nie będzie należał do krajowej Konferencji Episkopatu w innym państwie.

5. Biskup nie będący obywatelem polskim nie będzie należał do Konferencji Episkopatu Polski. Biskup taki nie będzie sprawował jurysdykcji w Rzeczypospolitej Polskiej, wyjąwszy legata lub innego wysłannika papieskiego.

Artykuł 7

1. Urzędy kościelne obsadza kompetentna władza kościelna zgodnie z przepisami prawa kanonicznego.

2. Mianowanie i odwoływanie biskupów należy wyłącznie do Stolicy Apostolskiej.

3. Stolica Apostolska będzie mianować biskupami w Polsce duchownych, którzy są obywatelami polskimi.

4. W odpowiednim czasie poprzedzającym ogłoszenie nominacji biskupa diecezjalnego Stolica Apostolska poda jego nazwisko do poufnej wiadomości Rządu Rzeczypospolitej Polskiej. Dołożone zostaną starania, aby to powiadomienie nastąpiło możliwie wcześniej.

Artykuł 8

1. Rzeczpospolita Polska zapewnia Kościołowi katolickiemu wolność sprawowania kultu zgodnie z artykułem 5.

2. Organizowanie kultu publicznego należy do władzy kościelnej zgodnie z przepisami prawa kanonicznego i z zachowaniem odpowiednich przepisów prawa polskiego.

3. Miejscem przeznaczonym przez właściwą władzę kościelną do sprawowania kultu i grzebania zmarłych Państwo gwarantuje w tym celu nienaruszal-

ność. Z ważnych powodów i za zgodą kompetentnej władzy kościelnej można przeznaczyć te miejsca na inny użytek. Niniejszy przepis nie ogranicza stosowania prawa polskiego w przypadkach wyłączenia z zachowaniem standardów prawa międzynarodowego.

4. Sprawowanie kultu publicznego w miejscach innych niż określone w ustępie 3 nie wymaga zezwolenia władz państwowych, chyba że odpowiednie przepisy prawa polskiego stanowią inaczej, w szczególności ze względu na bezpieczeństwo i porządek publiczny.

5. Władza publiczna może podjąć niezbędne działania w miejscach określonych w ustępie 3 także bez uprzedniego powiadomienia władzy kościelnej, jeśli jest to konieczne dla ochrony życia, zdrowia lub mienia.

Artykuł 9

1. Wolne od pracy są niedziele i następujące dni świąteczne:

- 1) 1 stycznia - uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi (dzień Nowego Roku),
- 2) drugi dzień Wielkanocy,
- 3) dzień Bożego Ciała,
- 4) 15 sierpnia - uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny,
- 5) 1 listopada - dzień Wszystkich Świętych,
- 6) 25 grudnia - pierwszy dzień Bożego Narodzenia,
- 7) 26 grudnia - drugi dzień Bożego Narodzenia.

2. Rozszerzenie powyższego wykazu może nastąpić po porozumieniu Układających się Stron.

Artykuł 10

1. Od chwili zawarcia małżeństwo kanoniczne wywiera takie skutki, jakie pociąga za sobą zawarcie małżeństwa zgodnie z prawem polskim, jeżeli

- (1) między nupturientami nie istnieją przeszkody wynikające z prawa polskiego,
- (2) złożą oni przy zawieraniu małżeństwa zgodne oświadczenie woli dotyczące wywarcia takich skutków i
- (3) zawarcie małżeństwa zostało wpisane w aktach stanu cywilnego na wniosek przekazany Urzędowi Stanu Cywilnego w terminie pięciu dni od zawarcia małżeństwa; termin ten ulega przedłużeniu, jeżeli nie został dotrzymany z powodu siły wyższej, do czasu ustania tej przyczyny.

2. Przygotowanie do zawarcia małżeństwa kanonicznego obejmuje pouczenie nupturientów o nierozzerwalności małżeństwa kanonicznego oraz o przepisach prawa polskiego dotyczących skutków małżeństwa.

3. Orzekanie o ważności małżeństwa kanonicznego, a także w innych sprawach małżeńskich przewidzianych w prawie kanonicznym, należy do wyłącznej kompetencji władzy kościelnej.

4. Orzekanie w sprawach małżeńskich w zakresie skutków określonych w prawie polskim należy do wyłącznej kompetencji sądów państwowych.

5. Kwestia powiadamiania o orzeczeniach wskazanych w ustępach 3 i 4 może być przedmiotem postępowania określonego w artykule 27.

6. Celem wprowadzenia w życie niniejszego artykułu dokonane zostaną konieczne zmiany w prawie polskim.

Artykuł 11

Układające się Strony deklarują wolę współdziałania na rzecz obrony i poszanowania instytucji małżeństwa i rodziny będących fundamentem społeczeństwa. Podkreślają one wartość rodziny, przy czym Stolica Apostolska, ze swej strony, potwierdza naukę katolicką o godności i nierozzerwalności małżeństwa.

Artykuł 12

1. Uznając prawo rodziców do religijnego wychowania dzieci oraz zasadę tolerancji Państwo gwarantuje, że szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe oraz przedszkola, prowadzone przez organy administracji państwowej i samorządowej, organizują zgodnie z wolą zainteresowanych naukę religii w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych.

2. Program nauczania religii katolickiej oraz podręczniki opracowuje władza kościelna i podaje je do wiadomości kompetentnej władzy państwowej.

3. Nauczyciele religii muszą posiadać upoważnienie (*missio canonica*) od biskupa diecezjalnego. Cofnięcie tego upoważnienia oznacza utratę prawa do nauczania religii. Kryteria wykształcenia pedagogicznego oraz forma i tryb uzupełniania tego wykształcenia będą przedmiotem uzgodnień kompetentnych władz państwowych z Konferencją Episkopatu Polski.

4. W sprawach treści nauczania i wychowania religijnego nauczyciele religii podlegają przepisom i zarządzeniom kościelnym, a w innych sprawach przepisom państwowym.

5. Kościół katolicki korzysta ze swobody prowadzenia katechezy dla dorosłych, łącznie z duszpasterstwem akademickim.

Artykuł 13

Dzieliom i młodzieży katolickiej przebywającym na koloniach i obozach oraz korzystającym z innych form zbiorowego wypoczynku zapewnia się możliwość

wykonywania praktyk religijnych, a w szczególności uczestniczenia we Mszy św. w niedziele i święta.

Artykuł 14

1. Kościół katolicki ma prawo zakładać i prowadzić placówki oświatowe i wychowawcze, w tym przedszkola oraz szkoły wszystkich rodzajów, zgodnie z przepisami prawa kanonicznego i na zasadach określonych przez odpowiednie ustawy.

2. W realizowaniu minimum programowego przedmiotów obowiązkowych i w wystawianiu druków urzędowych szkoły te podlegają prawu polskiemu. W realizowaniu programu nauczania pozostałych przedmiotów szkoły te stosują się do przepisów kościelnych. O publicznym charakterze tych szkół i placówek decyduje prawo polskie.

3. Nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy oraz uczniowie i wychowankowie szkół i placówek wymienionych w ustępie 1 - jeśli są one szkołami lub placówkami publicznymi albo mają uprawnienia szkół lub placówek publicznych - mają prawa i obowiązki takie same jak analogiczne osoby w szkołach i placówkach publicznych.

4. Szkoły i placówki wymienione w ustępie 1 będą dotowane przez Państwo lub organy samorządu terytorialnego w przypadkach i na zasadach określonych przez odpowiednie ustawy.

Artykuł 15

1. Rzeczpospolita Polska gwarantuje Kościołowi katolickiemu prawo do swobodnego zakładania i prowadzenia szkół wyższych, w tym uniwersytetów, odrębnych wydziałów i wyższych seminariów duchownych oraz instytutów naukowo-badawczych.

2. Status prawny szkół wyższych, o których mowa w ustępie 1, a także tryb i zakres uznawania przez Państwo kościelnych stopni i tytułów oraz status prawny wydziałów teologii katolickiej na uniwersytetach państwowych regulują umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski upoważnioną przez Stolicę Apostolską.

3. Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie i Katolicki Uniwersytet Lubelski są dotowane przez Państwo. Państwo rozważa udzielanie pomocy finansowej odrębnym wydziałom wymienionym w ustępie 1.

Artykuł 16

1. Opiekę duszpasterską nad żołnierzami wyznania katolickiego w czynnej służbie wojskowej, w tym również zawodowej, sprawuje w ramach ordynariatu

polowego Biskup Polowy zgodnie z prawem kanonicznym i statutem zatwierdzonym przez Stolicę Apostolską w porozumieniu z kompetentnymi władzami Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Żołnierzom, o których mowa w ustępie 1, zapewnia się możliwość swobodnego uczestniczenia we Mszy św. w niedziele i święta, jeśli nie koliduje to z ważnymi obowiązkami służbowymi.

3. Kapłani i diakoni oraz członkowie instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostolskiego po złożeniu profesji wieczystej zostają przeniesieni do rezerwy. Alumnom wyższych seminariów duchownych, osobom po złożeniu ślubów czasowych oraz nowicjuszom odracza się służbę wojskową ze względu na odbywanie nauki.

4. Kapłani przeniesieni do rezerwy mogą być powołani do odbywania ćwiczeń wojskowych tylko w celu przeszkolenia do pełnienia funkcji kapelana wojskowego na wniosek właściwego przełożonego kościelnego.

5. W czasie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny władza kościelna skieruje dodatkowych kapłanów do pełnienia funkcji kapelanów wojskowych, a diakonów, alumnów wyższych seminariów duchownych oraz członków instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostolskiego do służby sanitarnej lub służby w obronie cywilnej.

Artykuł 17

1. Rzeczpospolita Polska zapewnia warunki do wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych osobom przebywającym w zakładach penitencjarnych, wychowawczych, resocjalizacyjnych oraz opieki zdrowotnej i społecznej, a także w innych zakładach i placówkach tego rodzaju.

2. Osobom, o których mowa w ustępie 1, zapewnia się w szczególności możliwość uczestniczenia we Mszy św. w niedziele i święta oraz w katechizacji i rekolekcjach, a także korzystania z indywidualnych posług religijnych w zgodzie z celami pobytu tych osób w zakładach wskazanych w ustępie 1.

3. Dla realizacji uprawnień osób, o których mowa w ustępie 1, biskup diecezjalny skieruje kapłanów, z którymi odpowiednia instytucja zawrze stosowną umowę.

Artykuł 18

Stosownie do potrzeby zapewnienia opieki duszpasterskiej nad członkami mniejszości narodowych biskupi diecezjalni decydują o organizowaniu posługi duszpasterskiej i katechizacji w języku właściwej mniejszości.

Artykuł 19

Rzeczpospolita Polska uznaje prawo wiernych do zrzeszania się zgodnie z prawem kanonicznym i w celach określonych w tym prawie. Jeżeli te zrzeszenia poprzez swą działalność wkraczają w sferę uregulowaną w prawie polskim, podlegają także temu prawu.

Artykuł 20

1. Kościół katolicki ma prawo swobodnego drukowania, wydawania i rozpowszechniania wszelkich publikacji związanych z jego posłannictwem.

2. Kościół katolicki ma prawo do posiadania i używania własnych środków społecznego przekazu, a także do emitowania programów w publicznej radiofonii i telewizji, na zasadach określonych w prawie polskim.

Artykuł 21

1. Odpowiednie instytucje kościelne mają prawo prowadzenia, każda zgodnie ze swą naturą, działalności o charakterze misyjnym, charytatywnym i opiekuńczym. W tym celu mogą one tworzyć struktury organizacyjne i urządzać publiczne zbiórki.

2. Przepisy prawa polskiego o zbiorcach publicznych nie mają zastosowania do zbierania ofiar na cele religijne, kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą, naukową, oświatową i wychowawczą oraz utrzymanie duchownych i członków zakonów, jeżeli odbywają się w obrębie terenów kościelnych, kaplic oraz w miejscach i okolicznościach zwyczajowo przyjętych w danej okolicy i w sposób tradycyjnie ustalony.

Artykuł 22

1. Działalność służąca celom humanitarnym, charytatywno-opiekuńczym, naukowym i oświatowo-wychowawczym podejmowana przez kościelne osoby prawne jest zrównana pod względem prawnym z działalnością służącą analogicznym celom i prowadzoną przez instytucje państwowe.

2. Przyjmując za punkt wyjścia w sprawach finansowych instytucji i dóbr kościelnych oraz duchowieństwa obowiązujące ustawodawstwo polskie i przepisy kościelne Ukladające się Strony stworzą specjalną komisję, która zajmie się koniecznymi zmianami. Nowa regulacja uwzględni potrzeby Kościoła biorąc pod uwagę jego misję oraz dotychczasową praktykę życia kościelnego w Polsce.

3. Władzom państwowym wskazana zostanie instytucja kościelna lub instytucje kościelne kompetentne w sprawach wymienionych w niniejszym ustępie.

4. Rzeczpospolita Polska w miarę możliwości udziela wsparcia materialnego w celu konserwacji i remontowania zabytkowych obiektów sakralnych i budynków towarzyszących, a także dzieł sztuki stanowiących dziedzictwo kultury.

Artykuł 23

Kościelne osoby prawne mogą, zgodnie z przepisami prawa polskiego, nabywać, posiadać, użytkować i zbywać mienie nieruchomości i ruchome oraz nabywać i zbywać prawa majątkowe.

Artykuł 24

Kościół ma prawo do budowy, rozbudowy i konserwacji obiektów sakralnych i kościelnych oraz cmentarzy - zgodnie z prawem polskim. O potrzebie budowy świątyni i o założeniu cmentarza decyduje biskup diecezjalny lub inny właściwy ordynariusz. Budowę obiektów sakralnych i kościelnych oraz założenie cmentarza inicjują właściwe władze kościelne po uzgodnieniu miejsca z kompetentnymi władzami i po uzyskaniu wymaganych decyzji administracyjnych.

Artykuł 25

1. W każdej diecezji komisja powołana przez biskupa diecezjalnego będzie współpracować z właściwymi władzami państwowymi w celu ochrony znajdujących się w obiektach sakralnych i kościelnych dóbr kultury o ogólnonarodowym znaczeniu oraz dokumentów archiwalnych o wartości historycznej i artystycznej.

2. Kompetentne władze państwowe i Konferencja Episkopatu Polski opracują zasady udostępniania dóbr kultury będących własnością lub pozostających we władaniu Kościoła.

Artykuł 26

Kościelne osoby prawne mogą zakładać fundacje. Do fundacji tych stosuje się prawo polskie.

Artykuł 27

Sprawy wymagające nowych lub dodatkowych rozwiązań będą regulowane na drodze nowych umów między Układającymi się Stronami albo uzgodnień między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencją Episkopatu Polski upoważnioną do tego przez Stolicę Apostolską.

Artykuł 28

Układające się Strony będą usuwać na drodze dyplomatycznej zachodzące między nimi różnice dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszego Konkordatu.

Artykuł 29

Konkordat niniejszy podlega ratyfikacji. Wejdzie on w życie po upływie jednego miesiąca od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Konkordat niniejszy sporządzono w Warszawie dnia 28 lipca 1993 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim i włoskim, przy czym obydwie teksty są jednakowo autentyczne.

Na dowód czego Pełnomocnicy Układających się Stron podpisali niniejszy Konkordat i opatrzili go pieczęciami.

† Józef Kowalczyk *abp*
Nuncjusz Apostolski w Polsce

Krzysztof Skubiszewski
Minister Spraw Zagranicznych
Rzeczypospolitej Polskiej

EPISKOPAT POLSKI

84

Modlitwa Kościoła w Polsce,
w której zawierza Maryi swoją misję w nowej sytuacji dziejowej
Jasna Góra, 26 sierpnia 1993 r.

Bogurodzico, Dziewico, Bogiem sławiona Maryjo!

1. Przedstawiamy siebie

Kolejny raz stajemy przed Tobą i wyrażamy cześć, uwielbienie, wierność, ufność i miłość. Czynimy to razem z nowym pokoleniem, które podejmuje tysiącletnią tradycję wierności Chrystusowi i Kościołowi. Po odzyskaniu wolności, trwając w państwie Polskim, wiemy, że spoczywa na nas obowiązek osobistego, rodzinnego i społecznego budowania Ojczyzny na trwałych zasadach ewangelicznej wiary. Te zadania dzielimy z Rodakami żyjącymi na wszystkich kontynentach. Jesteśmy świadomi naszego wrośnięcia w dzieje Europy, dlatego przyjaźnią chcemy ogarniać wszystkich ludzi o innych tradycjach wiary i kultury, którzy żyją pośród nas lub w naszym sąsiedztwie.

Jesteśmy słabi i grzeszni, a na naszym ciele nie zatarły się jeszcze blizny zaborów, okupacji, powstań i prześladowań ze strony bezbożnych ideologii, jednak pragniemy wzmocnić to, co dobre i solidarne i na Twoim Ołtarzu Jasnogórskim, Maryjo, w okresie historycznego zwrotu w dziejach Polski złożyć nasze Zawierzenie.

2. Nasze intencje

Przez nasze Zawierzenie pragniemy, Maryjo, w Twoich dłoniach zabezpieczyć służbę i posłannictwo naszego Kościoła wobec Ojczyzny i całej rodziny ludzkiej. W trudnym dziś budujemy lepsze jutro. Przez lata Drugiej Wielkiej Nowenny, przez rozważanie łaski Słowa i Sakramentów, przez Synod Plenarny, który pozwala świeckim włączyć się w Nową Ewangelizację, przygotowujemy się do Jubileuszu Zbawiciela w roku 2000.

Motywym naszej gorącej modlitwy zawierzenia Tobie Kościoła w Polsce i Ojczyzny ziemskiej, w której żyjemy, jest potrzeba pomocy Bożej; Ty zaś, Maryjo, od wieków jesteś najskuteczniejszą Pośredniczką «daną ku pomocy narodowi».

Rozległy jest obszar naszych słabości: nowy materializm wabi i zniewala nawet sprawiedliwych. Pomijanie Boga, usuwanie Go z życia społecznego, odrzucanie trwałych wartości prowadzi, jak wiemy z doświadczenia, do odzierania człowieka z jego godności. Jesteśmy świadkami głoszenia fałszywych haseł, przystrajania się zła w szaty dobra, zachłanności na władzę i bogactwo, niszczenia świata przyrody oraz ucieczki w zamknięty świat alkoholu, narkomanii i apatii. Rozdrażniony człowiek porzuca rodzinę, pracę, ojczyznę i przestaje być panem siebie. Trzeba budować drogi, domy i mosty, uprawiać pola i sady, rozwijać przemysł, a tymczasem wielu ludzi pozostaje bez pracy. Egoistyczne dążenia jednostek i grup do wygodnego życia za wszelką cenę spychają innych w bezradność i biedę. Nasila się chęć uprawniania zabójstwa nazywanego «aborcją» i «eutanazją».

3. Nasze radości i podziękowania

Matko Najświętsza! Z tej biednej ziemi, z tej łez doliny zanosimy nie tylko żale. Liczne prośby, przedkładane Ci w poprzednich pokoleniach, zostały wysłuchane. Za wszelkie Twoje wstawiennictwo wyrażamy naszą radosną wdzięczność. Dziękujemy za ludzi, którzy z wytrwałą ufnością walczyli o wolność. Wśród tych ludzi są słudzy Boży, uczący nas, tak jak kardynał Prymas Stefan Wyszyński, pełnego oddania się Tobie, Maryjo, oraz liczni błogosławieni i święci, nasi Rodacy, ukazujący, jak żyć życiem Chrystusa w trudnych okolicznościach.

Dziękujemy Ci, Matko Chrystusa, za każdą kroplę oszczędzonej krwi, za ludzi odważnych i prawych, za ludzi cichych, rozmodlonych i ofiarnych, dzięki którym powstało wiele dobrych dzieł, wyzwoliła się pomoc bliźnim. Dużo otrzymaliśmy w ciężkich chwilach, dużo mamy do dania biednym braciom.

Dziękujemy Ci, Maryjo, za cztery krzepiące pielgrzymki do Polski Następcy Świętego Piotra, naszego Brata, Jana Pawła II. Dziękujemy za kapłanów i wiernych, wytrwałych w posłudze Ewangelii; dzięki nim w polskim krajobrazie wyrosło wiele świątyń i kaplic, gdzie Chrystus jest obecny wśród ludu.

Dziękujemy za tych chłopców i dziewczęta, którzy weszli na drogę służby kapłańskiej i zakonnej i głoszą królestwo Boże także poza naszym krajem.

Dziękujemy za nowe metropolie i diecezje, dzięki którym sprawniej służymy Eucharystii, rozwijamy posługę Słowa i dobroczynności.

Dziękujemy za wszystkich świeckich włączonych i włączających się w życie Kościoła, szczególnie przez Synod, ruchy i organizacje. Dzięki wspólnotom, które skupiają wspaniałą młodzież, dzięki doświadczeniom pielgrzymek Kościół jest miejscem pokoju i radości.

Szczególnie jednak dziękujemy za Twoją krzepiącą obecność w Jasnogórskiej Stolicy, w licznych sanktuariach i w Obrazie Nawiedzenia, niestrudzenie goszczącym w parafiach.

4. Nasza cześć

Maryjo, zanim wypowiemy nasze zawierzenie, które będzie prośbą i błaganem, wyrażamy Ci nasz dziecięcy hołd i uwielbienie za to, że sam Bóg Tobie pierwszy zawierzył, oddając Ci Syna. Syn - Jezus Chrystus, zawierzył Tobie na krzyżu Kościół święty i nas, dlatego za Janem Pawłem II śmielej mówimy: «Matko naszego zawierzenia» (RH 22). oddanie się Tobie wyrażali nasi praojcowie i ojcowie, stąd też jesteśmy związani trwałym przymierzem z Tobą.

Ty, Matko Chrystusa i Kościoła, Potężna świata Królowo i pokorna Służebnico Pana, doszłaś do pełni zbawienia i chwały - tam, dokąd zdąża cały Kościół, oczekując powtórnego przyjścia Chrystusa i pełni królestwa Bożego. Jesteś obecna w misterium Chrystusa i Kościoła. Wzorce naszego postępowania, ucz nas, jak iść za Chrystusem.

5. Zawierzenie

Zawierzamy Ci, Królowo świata, naszą obecność w rodzinie ludzkiej. Spraw, aby nasza łączność z innymi narodami służyła pokojowi i rozwojowi.

Zawieramy Ci, Matko Kościoła, misję uświęcania przez miłość, jaką Twój Syn zlecił Kościołowi. Zawieramy Ci duchowieństwo, zakony, świeckich - szczególnie młodzież, przełożonych Kościołów chrześcijańskich, dialog ekumeniczny oraz ludzi niewierzących lub szukających Boga.

Opiekunko Rodzin! Zawieramy Ci wszystkie rodziny w Polsce; niech w łączności z parafią, wspierane prawem państwowym, pielęgnują miłość i przebaczenie.

Troskliwa Matko z Nazaretu! Zawieramy Ci nasze dzieci i młodzież, ich zdrowie fizyczne i moralne, ich wychowanie i kształcenie w przedszkolach, szkołach i wszystkich uczelniach. Oby znalazły zawsze kochających i mądrych wychowawców i nauczycieli.

Królowo Polski, zawieramy Ci Polskę, Ojczyznę naszą, przekonani, że jest zgodne z Wolą Bożą, aby nasze Państwo było rządzone wolą obywateli, z poszanowaniem praw boskich, by było sprawiedliwe i gospodarne. «Daj polskiej ziemi, przesiąkniętej krwią i łzami, spokojny i chwalebny byt w prawdzie, sprawiedliwości i wolności. Rzeczypospolitej bądź Królową, natchnieniem i Patronką» (Akt ślubowań - 8.IX.1946).

Duchowny: Maryjo, Matko Kościoła pielgrzymującego

Świecki: Kościół w świecie i w Polsce

Wszyscy: Maryjo, Tobie zawieramy!

D: Maryjo, Matko Najwyższego kapłana,

Ś: Papieża, biskupów, kapłanów, kleryków, zakonników i zakonnice

W: Maryjo, Tobie zawieramy!

D: Maryjo, Służebnico Ewangelii

Ś: Świeckich apostołów Kościoła w Polsce

W: Maryjo, Tobie zawieramy!

D: Maryjo, Matko i Królowo Polski

Ś: Wolną Ojczyznę - Polskę

W: Maryjo, Tobie zawieramy!

D: Maryjo, Przewodniczko na drogach wolności

Ś: Prezydenta Rzeczypospolitej

W: Maryjo, Tobie zawieramy!

D: Maryjo, Matko Dobrej Rady

Ś: Sejm i Senat Rzeczypospolitej

W: Maryjo, Tobie zawieramy!

D: Maryjo, Warownio Bezpieczna

Ś: Rząd Rzeczypospolitej i polityków

W: Maryjo, Tobie zawieramy!

D: Maryjo, Hetmanko Obronców Ojczyzny
Ś: Wojsko Polskie, Policję i Stróżów ładu społecznego
W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, Niewiasto słuchająca Boga

Ś: Ludzi kultury i środków społecznego przekazu

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, Matko niosąca Jezusa do św. Elżbiety

Ś: Zatroskanych o chrześcijańską tożsamość Polski

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, Matko rodząca w Betlejem

Ś: Każde poczęte życie

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, szukająca schronienia w Egipcie

Ś: Polaków żyjących na wszystkich kontynentach

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, Małżonko Józefa Robotnika

Ś: Pracujących i bezrobotnych

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, Nauczycielko z Nazaretu

Ś: Wychowawców i nauczycieli

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, Matko szukająca zagubionego Syna

Ś: Naszą młodzież i dzieci

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, troskliwa Gospodyni z Jasnogórskiej Kany

Ś: Wszystkie trudne sprawy polskiej codzienności

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, wędrująca z apostołami wśród łańców galilejskich

Ś: Płody polskiej ziemi i wszystkich rolników

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, mężna Niewiasto z Kalwarii

Ś: Służbę Zdrowia, chorych i cierpiących

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, Matko Kościoła modlącego się w Wieczerniku

Ś: Kościół nowego Tysiąclecia

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

D: Maryjo, Niewiasto z Apokalipsy

Ś: Zwycięzających w imię Chrystusa

W: Maryjo, Tobie zawierzamy!

Maryjo, Matko i Królowo Polski, zawierając Tobie wolną Ojczyznę, całe dziedzictwo chrześcijańskiej przeszłości, w Twoje dłonie składamy nasze serca, myśli, słowa i czyny. Ucz nas wiary, nadziei i miłości. Prowadź nas po drogach przebaczenia i jedności. Oddalaj od nas zwątpienie, broń nas przed złem. Umacniaj w nas nadzieję. Matko, prowadź nas do Chrystusa, byśmy w Nim i przez Niego doszli do Ojca w jedności Ducha Świętego. Amen.

Biskupi Polscy o Konkordacie

Krótko po zakończeniu II wojny światowej ówczesne władze w Polsce jednostronnie zerwały Konkordat, zawarty w 1925 r. między Stolicą Apostolską a II Rzeczpospolitą, regulujący stosunki między Kościołem katolickim a państwem polskim.

Przez blisko 50 lat władze komunistyczne dążyły do usunięcia Kościoła z życia społecznego, a ostatecznie do jego zniszczenia. Posługiwały się w tym celu różnymi środkami, a jednym z najważniejszych był system prawny. Kosztem ogromnego wysiłku społeczeństwa, Stolicy Apostolskiej i Episkopatu Polski, wspieranego przez Kościoły w innych krajach, ta bardzo dramatyczna z początku sytuacja, wprawdzie powoli, ale uległa zmianie. W ostatnich dniach totalitarnych rządów sejm uchwalił ustawę o stosunku państwa do Kościoła katolickiego. Już wówczas trwały rozmowy między Episkopatem a rządem nad projektem umowy dotyczącej stosunków Stolicy Apostolskiej a Polską Rzeczpospolitą Ludową.

„Solidarność” i wydarzenia 1989 r. pozwoliły Polsce wejść na drogę pluralizmu i demokracji. Kościół i państwo stanęły wobec wielkich wyzwań. Trudno im sprostać bez nowego ustawodawstwa, określającego trwałe zasady bytu i współpracy wspólnoty religijnej czyli Kościoła oraz wspólnoty politycznej czyli państwa dla dobra ludzi będących równocześnie członkami obydwu tych wspólnot.

Praca nad umową między Stolicą Apostolską i Rzeczypospolitą Polską trwały blisko trzy lata i zaowocowały Konkordatem, podpisanym dnia 28 lipca br. przez Nuncjusza Apostolskiego w Polsce i Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ta uroczysta forma umowy uzasadniona jest nie tylko treścią w niej zawartą, regulującą, chociaż w sposób ogólny, całość stosunków dwóch podmiotów prawa międzynarodowego, ale także liczbą wiernych, znaczeniem Kościoła

katolickiego w Polsce, dawniej i obecnie, oraz przepisem prawa kanonicznego, nakładającym na nuncjusza troskę o zawieranie takiej właśnie umowy z państwem, w którym reprezentuje on Stolicę Apostolską (zob. kan. 365, par. 1, n. 2 KPK).

Konkordat nie jest układem między dwoma państwami, tzn. nie dotyczy on stosunków Rzeczypospolitej Polskiej z Państwem Watykańskim. Jest on umową Stolicy Apostolskiej, reprezentującej Kościół powszechny i Rzeczypospolitą Polską. Ten właśnie Kościół katolicki istnieje i urzeczywistnia swoją zbawczą misję w naszym kraju, pomnażając jego dobro, przede wszystkim duchowe.

Konkordat nie dotyczy innych wyznań.

Naczelną zasadą Konkordatu, według której rozwiązywane są zagadnienia interesujące obydwie strony zawarta jest w artykule pierwszym: „Rzeczypospolita Polska i Stolica Apostolska potwierdzają, że Państwo i Kościół katolicki są — każde w swojej dziedzinie niezależne i autonomiczne oraz zobowiązują się do pełnego poszanowania tej zasady we wzajemnych stosunkach i we współdziałaniu dla rozwoju człowieka i dobra wspólnego”.

Nie miejsce przytaczać tutaj kolejne zapisy czy dokonywać streszczenia zawartych w Konkordacie treści, ponieważ został on poddany do publicznej wiadomości. Chcemy jednak wskazać na ważniejsze sprawy.

Jest wśród nich przede wszystkim gwarancja wolności religijnej dotyczącej nie tylko Kościoła katolickiego ponieważ Sobór Watykański II domaga się tej wolności dla każdej osoby ludzkiej, bez względu na jej przekonanie religijne.

Wolność ta wyraża się uznaniem osobowości prawnej Kościoła katolickiego, jego instytucji (art. 4) i kierowania nimi (art. 7), swobody publicznego pełnienia jego misji (art. 5; art. 21-22) i kultu (art. 8-9), tworzenia kościelnych struktur z poszanowaniem suwerenności interesów państwa polskiego (art. 6).

Państwo, jeśli osoby zainteresowane wyrażą taką wolę, przyznaje małżeństwom zawieranim w Kościele, takie same skutki prawne, jakie powoduje związek cywilny. Takie rozwiązanie jest konsekwencją poszanowania przekonania ludzi wierzących, katolików, dla których ślub kościelny ma istotne, religijne znaczenie. Jest to dodatkowa możliwość, nie przekreślająca dotychczas istniejących sposobów zawarcia małżeństwa, uwzględniająca kompetencje państwa i Kościoła. Duchowni nie będą wypełniać zadań Urzędu Stanu Cywilnego, a państwo nie ingeruje w sferę prawa kościelnego. Osąd o skutkach religijnych małżeństwa należy wyłącznie do Kościoła, zaś osąd o skutkach cywilnych małżeństwa wyłącznie do państwa.

Konkordat potwierdza ustawodawstwo polskie dotyczące nauczania religii w szkołach publicznych i prawo Kościoła do zakładania i prowadzenia

własnego szkolnictwa (art. 12-15). I w tej sprawie punktem wyjścia jest poszanowanie wolności religijnej i prawa do wychowania dzieci zgodnie z przekonaniami rodziców. Nad treścią nauczania religijnego czuwa Kościół, on bowiem jest jedynym autorytetem powołanym do strzeżenia depozytu wiary, zaś sprawa organizacji nauczania religii w szkole jest w gestii państwa.

Wierni Kościoła katolickiego spełniający obowiązek służby wojskowej (art. 16), przebywający w zakładach karnych, wychowawczych i resocjalizacyjnych (art. 17) oraz mniejszości narodowe (art. 18) - mają zapewnione prawo do praktyk religijnych i opieki duszpasterskiej.

Wierni Kościoła katolickiego mają prawo do zrzeszania się zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, tam zaś gdzie sfera działań stowarzyszenia wkracza w dziedzinę regulowaną prawem polskim, podlegają jego przepisom (art. 19). Państwo potwierdza prawo Kościoła do drukarni i wydawnictw kościelnych oraz do posługiwania się środkami przekazu, także do publicznej radiofonii i telewizji, na zasadach określonych w prawie polskim (art. 20).

Państwo zapewnia Kościołowi prawo do własności dóbr materialnych i do zarządzania nimi zgodnie z prawem kościelnym i polskim. Zagadnienia szczegółowe w tej materii zostaną rozwiązane przez specjalną komisję (art. 22-27).

Konkordat służy nie tylko dobru Kościoła lecz i państwa oraz całego społeczeństwa, o czym świadczy uzgodnienie jego przepisów przez obydwie strony.

Wyrażamy wdzięczność Stolicy Apostolskiej oraz Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej za doprowadzenie do podpisania Konkordatu. Będzie on jeszcze poddany procedurze ratyfikacyjnej (art. 29), m.in. wymagającej zgody Sejmu. Kościół katolicki w Polsce wyraża nadzieję, że zakończy się ona pomyślnie.

*Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi zebrani
na 263. Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski
Jasna Góra, dnia 25 sierpnia 1993 r.*

86

Wzwanie do modlitwy za Ojczyznę skierowane przez Biskupów z Jasnej Góry

Akt zawierzenia Ojczyzny i Kościoła Matce Najświętszej, którego Biskupi polscy dokonali na Jasnej Górze, ponowimy wkrótce w Parafiach i sank-

tuariach. Akt ten jest wyrazem naszej ufności do Maryi, której Bóg pierwszy zawierzył swego Syna, ale jest też wytyczeniem programu pracy duszpasterskiej Kościoła w naszej Ojczyźnie.

Ojczyzna staje dziś wobec ważnego i odpowiedzialnego zadania, jakim są wybory parlamentarne.

Kościół katolicki, w trosce o te wartości, które są u podstaw bytu społecznego, ponawia, wyrażone już w czerwcu tego roku, wezwanie do udziału w tym moralnym i obywatelskim obowiązku, jakim są wybory. Episkopat Polski jest głęboko przekonany, że odrzucenie chrześcijańskich wartości, będących integralną częścią polskiej kultury, stanowi poważne zagrożenie dla Kościoła i społeczeństwa polskiego. Uważamy za wsój obowiązek, zwrócić się do wiernych Kościoła katolickiego, by poparli ludzi uczciwych, godnych zaufania, szanujących prawo Boże, zatroskanych o dobro wspólne i gotowych służyć Ojczyźnie.

Ufamy Opatrzności Bożej, ufamy Matce Najświętszej, której ponownie zawierzyliśmy nasz Naród.

Módlmy się szczególnie za Ojczyznę, o pokój społeczny, o godny parlament. Módlmy się za polską rodzinę i szkołę, by wychowywały w duchu chrześcijańskich wartości.

Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi zebrani na 263. Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski
Jasna Góra, dnia 25 sierpnia 1993 r.

87

List Biskupów Polskich z racji sierpniowego wezwania do abstynencji i trzeźwości

1. Powaga obecnej sytuacji

W ostatnich dziesięcioleciach miesiąc sierpień odegrał szczególną rolę w kształtowaniu polskiej rzeczywistości. Wystarczy wspomnieć choćby „Cud nad Wisłą” w 1920 roku czy Powstanie Warszawskie w 1944 roku, które stało się symbolem poświęcenia i heroizmu w obronie wolności Narodu. Podobnie sierpień 1980 roku stał się symbolem odwagi, solidarności i nadziei na lepszą przyszłość naszej Ojczyzny.

Obecnie stoimy przed szansą i zadaniem budowania lepszej przyszłości w oparciu o dorobek i owoce tamtych wielkich kart narodowej historii. Jednocześnie jesteśmy bogatsi o bolesne nierzadko doświadczenia ostatnich lat.

Widzimy jak trudno budować sprawiedliwe i uczciwe życie społeczne, jak trudno się porozumieć i nawzajem szanować, jak trudno dbać o wspólne dobro. Przeżywamy widoczny kryzys ekonomiczny i polityczny. Ale kryzys ten sięga głębiej: dotyka życia rodzinnego, hierarchii wartości, stylu życia i tożsamości człowieka.

2. *Troska Kościoła o trzeźwość Narodu*

Jednym z dramatycznych znaków i skutków obecnego kryzysu w Polsce jest zwiększające się zagrożenie alkoholowe. Nadużywanie alkoholu wiąże się bowiem ściśle z sytuacją rodziny i społeczeństwa. Wyrazem głębokiego zaniepokojenia i troski Kościoła o tę sytuację jest memoriał, jaki jesienią ubiegłego roku Biskupi polscy skierowali do Sejmu, Senatowi, Prezydentowi i Premierowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Nadużywanie alkoholu, choroba alkoholowa i wszystkie związane z tym konsekwencje zawierają w sobie nie tylko aspekt moralny, ale także wyraźny wymiar społeczny, ekonomiczny a nawet polityczny. Z tego względu, w skutecznym przeciwdziałaniu rosnącym zagrożeniom istotną rolę mają do spełnienia instytucje państwowe, ze względu na naturę ich służby oraz na możliwości prawne, administracyjne i materialne jakimi dysponują.

Bolesne i wielorakie są skutki rosnącego spożycia alkoholu. „Postępuje degradacja psychofizyczna oraz duchowa wśród licznej grupy dzieci i młodzieży, wzrasta sieroctwo społeczne, postępuje proces rozpadu rodzin. Wyraźnie rośnie ilość psychoz alkoholowych, a także ilość przestępstw i wypadków drogowych. Dotkliwe są także konsekwencje moralne i duchowe” (*Memoriał Biskupów Polskich*, 31.10.1992 r.).

3. *Działania Kościoła na rzecz trzeźwości Narodu*

Troska Kościoła o trzeźwość Narodu wynika z woli samego Chrystusa, który przyszedł po to, aby owoce miały życie i aby miały je w obfitości (por. J 10,10). Dzisiejsza Ewangelia ukazuje Chrystusa, który rozmnaża chleb, aby zaspokoić głód fizyczny człowieka. W Eucharystii On sam staje się dla nas pokarmem, aby zaspokoić głód jeszcze bardziej głęboki i istotny: głód miłości i prawdy, głód przyjaźni i świętości. Kościół zatroskany o trzeźwość wypełnia więc Chrystusową misję szukania głodnych i słabych, zagubionych i chorych, tych którzy się źle mają i którzy tracą nadzieję. Kierując się Jego poleceniem: „wy dajcie im jeść” (Mt 14,16) pragnie wszystkich przyprowadzić do Chrystusa, bo tylko On może zaspokoić człowiecze pragnienie miłości, świętości i szczęścia.

Troska Kościoła o trzeźwość wypływa więc bezpośrednio z motywów wiary. Wyraża się ona w Eucharystii, w czuwaniach, w nabożeństwach i pielgrzymkach w intencji trzeźwości Narodu. Dokonuje się także poprzez działalność parafialnych wspólnot abstynenckich i pracę formacyjną z dziećmi i młodzieżą. Kościół służył duchowym wsparciem i pomocą w konfesjonale, w indywidualnych kontaktach duszpasterskich, w poradniach parafialnych. Otacza też bezpośrednią opieką duszpasterską osoby uzależnione w placówkach terapeutycznych, w ruchach samopomocowych, w zakładach karnych.

Od ponad roku organizowane są diecezjalne kongresy trzeźwości, które stają się miejscem modlitwy i refleksji nad warunkami trzeźwego i dojrzałego stylu życia. Ich uwieńczeniem będzie przyszłoroczny Ogólnopolski Kongres Trzeźwości na Jasnej Górze. Ponadto Komisja Episkopatu Polski ds. Trzeźwości przygotowała obszerny przewodnik, który właśnie w tych dniach zostaje przekazany wszystkim kapłanom w Polsce. Przewodnik ten oparty jest na aktualnej wiedzy na temat sytuacji człowieka wobec alkoholu i ukazuje różnorodne formy duszpasterskiej posługi na rzecz trzeźwego stylu życia oraz na rzecz osób, rodzin i środowisk cierpiących na skutek nadużywania alkoholu. We współpracy z Ministerstwem Zdrowia zostają ponadto przekazane do parafii *informatory*, które stanowią pomoc w obliczu rosnących problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i chorobą alkoholową.

Z nadzieją odnotowujemy także inicjatywy i działania pozakościelne, które służą sprawie trzeźwości. Poszerza się zakres wiedzy w dziedzinie zagrożeń alkoholowych. Mamy już podręczniki dla dzieci i młodzieży. Rośnie ilość świetlic socjoterapeutycznych, w których młodzi uczą się zasad dojrzałego i trzeźwego życia. Współczesna wiedza z zakresu alkoholologii jest przekazywana nauczycielom i służbie zdrowia, policjantom i kierownictwu przedsiębiorstw. Ukazuje się wiele książek i periodyków, w tym trzeźwościowe pisma diecezjalne. Rośnie baza terapeutyczna i szybko poszerza się krąg specjalistów w dziedzinie leczenia uzależnień. Dynamicznie rozwijają się różne grupy samopomocy dla ludzi dotkniętych chorobą alkoholową, a także dla ich rodzin i dzieci. Obecnie mamy już w kraju ponad tysiąc tego typu grup i środowisk.

4. Wezwanie do współodpowiedzialności

Zmniejszenie bardzo niebezpiecznej obecnie skali zagrożeń alkoholowych zależy od nas wszystkich. Nasza odpowiedzialność przejawia się najpierw poprzez przemianę złych obyczajów w naszych własnych domach i rodzinach. Bardzo cieszy, że coraz więcej uroczystości i świąt jest przeżywanych bez alkoholu. Jednocześnie stanowczo powinniśmy przeciwstawiać się szczególnie

groźnym zjawiskom, jak przemoc w rodzinach dotkniętych chorobą alkoholową czy sprzedaż alkoholu dzieciom i młodzieży. Poszczególne osoby, wspólnoty i środowiska zatroskane o trzeźwość, powinny szukać konkretnych form działania, aby stanowczo przeciwstawiać się tego typu wyjątkowo bolesnym i szkodliwym zjawiskom.

Z drugiej strony znakiem bardzo cennym i owocnym staje się w obecnej sytuacji dar całkowitej i dojrzałej abstynencji. Jest to szczególnie ważne w obliczu dramatycznie rosnących zagrożeń właśnie wśród dzieci i młodzieży. Młodzi potrzebują prawdziwych wychowawców i mistrzów życia.

W *Oređziu* na tegoroczny Światowy Dzień Młodzieży, którego punktem centralnym będzie sierpniowe spotkanie w Denver, Ojciec Święty Jan Paweł II przestrzega przed „fałszywymi prorokami i pozornymi mistrzami życia, którzy zachęcają do zaspokajania każdej instynktownej skłonności i żądzy, co pogrąża człowieka w głębokim smutku, budzi niepokój, a często każe mu szukać ucieczki w niebezpiecznych krainach sztucznych i złudnych «rajów», na przykład w narkomanii”. Ojciec Święty wyjaśnia dalej, że tylko Bóg jako Stwórca życia może spełnić pragnienia i oczekiwania, którymi On sam napenił serce człowieka. To właśnie Bóg „wychodzi nam na spotkanie, każdemu z nas przynosi posłanie nadziei, w którym nie ma cienia złudy ani fałszu”.

5. Fundamenty trzeźwości

Jest rzeczą głęboko zastanawiającą, iż ludzie nadużywają alkoholu mimo, że staje się to źródłem dramatycznych cierpień i krzywd wyrządzanych sobie i innym. Analiza sytuacji człowieka ukazuje, że może on żyć w sposób wolny i trzeźwy jedynie wtedy, gdy kieruje się właściwą hierarchią wartości, a więc miłością, odpowiedzialnością i wiernością; gdy rozwija w sobie wewnętrzną wolność i potrafi opierać się groźnym naciskom zewnętrznym; gdy żyje w przyjaźni z innymi ludźmi i z samym sobą; gdy nie jest obciążony ciężkimi winami i krzywdami. Wszystko to staje się możliwe poprzez umacnianie więzi z Bogiem, który jest przyjacielem wiernym i cierpliwym. Jedynie w kontakcie z Nim możemy odkryć pełną prawdę o nas samych i o naszym powołaniu, a trwanie w Jego łasce staje się źródłem siły, by żyć w wolności i świętości.

Skuteczna troska o trzeźwość wiąże się więc ostatecznie z troską o jakość naszego życia oraz o jakość naszych spotkań z Bogiem, ze współbraćmi i z samym sobą. Potrzeba modlitwy i refleksji, pogłębionego życia sakramentalnego i wierności Bożym przykazaniom. Potrzeba silnej rodziny, opartej na chrześcijańskich wartościach i będącej szkołą bogatszego człowieczeństwa. Potrzeba nowej kultury i nowych obyczajów, by centrum spotkania i źródło

radości stanowił zawsze człowiek i jego wewnętrzne bogactwo a nie alkohol, który tak wiele osób w naszym kraju oszukuje, zniewala i niszczy.

Z serca zachęcamy wszystkich wierzących do osobistego włączenia się w budowanie nowego człowieka w sobie, w swojej rodzinie, w swoim środowisku. Kształtowanie nowego człowieka dokonuje się w szczególny sposób poprzez Eucharystię, która jest niezwykle źródłem Bożej łaski i prawdy, koniecznej w wychodzeniu z uzależnienia i we wspinaniu się wzwyż, ku wolności i świętości. Więź eucharystyczna z Chrystusem jest też najpewniejszą drogą zapobiegania zagrożeniom alkoholowym wśród dzieci i młodzieży. Mamy nadzieję, że formowaniu nowego człowieka służyć będą także prace parafialnych grup synodalnych, którym gorąco polecamy troskę o trzeźwość najbliższego środowiska.

W matczyne łonie Maryi, Matki pięknego życia, do której właśnie w sierpniu zdążamy na Jasną Górę w pielgrzymim trudzie ze wszystkich zakątków Ojczyzny, oddajemy tych, którzy podejmą ten sierpniowy apel o trzeźwość i przemianę obyczajów.

Wszystkim udzielamy pasterskiego błogosławieństwa.

*Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi Polscy
obecni na 262. Konferencji Plenarnej
Episkopatu Polski*

Olsztyn, 19 czerwca 1993 roku

88

Słowo Pasterskie Biskupów Polskich na niedzielę środków społecznego przekazu 19 września 1993

1. Niestrudzony Siewca z dzisiejszej Ewangelii już od dwóch tysięcy lat wychodzi, aby siać ziarno (por. Łk 8,4-8). Podobnie jak w ewangelicznej przypowieści, tak i dzisiaj różne bywają losy ziarna rzuconego przez Siewcę. Nie każde wydaje oczekiwany owoc. O jego dalszych losach decyduje w znacznym stopniu jakość gleby, do której ono pada. Jedynie ci, którzy przyjmują ziarno słowa „sercem szlachetnym i dobrym”, a więc w glebie żyznej, osiągają dzięki wytrwałości owoc obfity (Łk 8,15).

Słowo Boże kierowane do ludzkich serc napotyka na liczne przeszkody i często nie wydaje oczekiwanych owoców. Tak było w czasach apostołskich i tak jest obecnie. Dziś jednak pojawiły się nowe zupełnie przeszkody, których

dawniej nie było. Są one związane m.in. z powstałą w bieżącym stuleciu rozległą „kulturą środków masowego przekazu”, która obok wielu skutków pozytywnych wywiera także wpływ niekorzystny dla osobowego rozwoju człowieka. Instrukcja watykańska *Aetatis novae* ogłoszona w ubiegłym roku, przestrzega przed tym wpływem, podkreślając, że „środki przekazu potrafią zarówno umacniać, jak i niszczyć tradycyjne wartości w sferze religii, kultury i rodziny” oraz wypierać Ewangelię z ludzkich serc (AN, nr 4). Wymienione w dokumencie wartości są więc niszczone przede wszystkim we wnętrzu człowieka, który je zgromadził i uczył swoimi.

Kościół od dawna nazywa środki przekazu „darami Bożymi” (Instrukcja *Zjednoczenie i postęp*, nr 2). Głosi także pogląd, że należą one do „najwartościowszych dzieł i możliwości jakimi jest w stanie posługiwać się ludzkość, aby umacniać miłość, która wyraża i rodzi zarazem prawdziwą wspólnotę” (ZP, nr 12). Z kolei jedność międzyludzka, do której powinny prowadzić środki przekazu „znajduje swoje źródło i niejako wzorzec w najświętszej tajemnicy wieczystej jedności Trójcy Przenajświętszej Ojca, Syna i Ducha Świętego” (ZP, nr 8). Wynika z tego, że ludzie, którzy pracują w środkach masowego przekazu, nie tylko wykonują jeden z doniosłych zawodów, lecz ich praca urasta do rangi powołania i specjalnej misji. Dlatego też cenione jest bardzo wysoko ich poczucie odpowiedzialności za przekazywane publicznie słowo oraz osobisty szacunek do prawdy, która powinna się stać fundamentem w tworzeniu systemu informacji i w rozwoju kultury masowej.

2. W trwającej obecnie „epoce mediów masowych” dziennikarze prasy, radia i telewizji stanowią grupę zawodową o niespotykanej dotąd roli społecznej. Nie tylko bowiem przekazują oni informacje, lecz przede wszystkim formują postawy odbiorców mediów masowych, kreują nową rzeczywistość, często wedle własnych wzorców i upodobań oraz kształtują opinię publiczną. Dlatego też praca dziennikarza jest nie tylko atrakcyjna, lecz również cieszy się znaczną popularnością. Jest jednocześnie poddawana wnikliwej, a często wręcz surowej ocenie ze strony społeczeństwa. Nieodległy jest ten okres historii powojennej, kiedy wyrazem głębokiego oburzenia i buntu społeczeństwa, a zwłaszcza jego warstwy robotniczej, był głośno formułowany zarzut, że prasa i telewizja kłamają. Postulat respektowania prawdy w środkach przekazu należał wtedy do najważniejszych żądań społeczeństwa. A ponieważ prawda była często w pracy dziennikarzy lekceważona, zmalała też w owym czasie ranga ich zawodu. Społeczeństwo bowiem, doceniając wartość prawdy w życiu publicznym, stawia zawsze wysokie wymagania wobec tych wszystkich, w których rękach ona spoczywa. Jest tak szczególnie wtedy, gdy naród przeżywa momenty przełomo-

we w swojej historii. Niedopuszczalne kompromisy i ustępstwa, presje i sprzeniewierzenia w tej dziedzinie, mimo upływu lat jeszcze dziś w różnoraki sposób dają znać o sobie. Korzenie tamtych przykrych doświadczeń są w jakimś stopniu nadal obecne w wielu negatywnych postawach i nawykach, np. w destruktywnym krytykanctwie, w beztroskim relacjonowaniu faktów, w niepohamowanej żądzy sensacji, w zuchwałym wyrokowaniu o trudnych problemach religijnych bez odpowiedniego przygotowania, czy w lekceważeniu godności osoby ludzkiej i jej podstawowych praw, zwłaszcza prawa do życia od chwili poczęcia do dobrej opinii.

3. Wielu dziennikarzy w Polsce wykazuje rozległe doświadczenie w dziedzinie spraw publicznych, wynikające z wykonywanej pracy i z osobistych przemyśleń. Specyfika ich powołania oraz zmysł dociekliwej obserwacji sprawiają, że są oni w stanie dość głęboko rozumieć najważniejsze zjawiska i procesy obecnego przełomu w Polsce. Zdolni są także wcześniej niż inni dostrzegać niebezpieczeństwa grożące narodowi i państwu — w ich starej i nowej postaci. Stanowią również tę grupę zawodową, która potrafi z wyjątkową skutecznością oddziaływać na wielkie rzesze ludzi, posługując się z wysoką kompetencją słowem i obrazem. Ich wpływ na społeczeństwo jest tak znaczny, że słusznie nazywani są jego „czwartą władzą”. Mogą więc przysporzyć krajowi wiele dobra, jeżeli zgodnie z głównym przesłaniem powołania dziennikarza, swoją codzienną pracę będą traktować przede wszystkim jako służbę ludziom i Ojczyźnie; a przekazywane w jej ramach informacje, opinie i komentarze będą wspierać głębokim poczuciem odpowiedzialności, obejmując nim także przewidywane ich skutki i konsekwencje.

Kolejną próbą i doświadczeniem dla etosu dziennikarskiego w Polsce okażą się z pewnością nadchodzące wybory do parlamentu. Oby przekazywanie prawdy w mass mediach stało się wtedy powszechnym wyrazem służby człowiekowi i miłości do Ojczyzny.

W swoim orędziu na tegoroczny Światowy Dzień Środków Przekazu Papież Jan Paweł II zwracając się do pracowników mediów masowych, podkreśla: „Profesjonaliści, którzy zdają sobie sprawę z zakresu oddziaływania swoich programów, powinni wykazywać szczególną troskę o ich wysoką jakość moralną, tak by ich wpływ na kulturę był nieodmiennie dodatni. Muszą opierać się zawsze obecnej pokusie łatwego zysku i zdecydowanie odmawiać udziału w produkcji jakiegokolwiek programu wykorzystującego ludzką słabość, obrażającego sumienie lub poniżającego ludzką godność”. Słowa te kieruje Ojciec Święty do wielkiej rzeszy ludzi, którzy pracują w mass mediach na całym świecie.

4. Niezwykle trudna sytuacja, w jakiej znajduje się obecnie nasza Ojczyzna, rosnąca stale dezorientacja społeczeństwa i związana z tym niepokojąca jego bierność w sprawach społecznych i politycznych oraz lekceważenie prawdy w wielu mediach masowych, skłaniają nas do wyrażenia dziś dramatycznego wręcz apelu do wszystkich pracowników środka przekazu w Polsce.

Przez miłość do wspólnej naszej Ojczyzny i w duchu odpowiedzialności za dalsze jej losy, wzywamy Was, Bracia i Siostry, do wytrwałej rzetelności w przekazywaniu prawdy, do poszanowania i ochrony godności człowieka w mass mediach, oraz do wspólnego zatroskania o wielkie dziedzictwo kultury polskiej i jej pełny rozwój.

W szczególny sposób z gorącym apelem zwracamy się dziś do dziennikarzy - katolików, aby dawali zawsze czytelne świadectwo swojej wierności prawdzie i odpowiedzialności za wszystkie treści publikowane w środkach przekazu. Niech w swoich środowiskach staną się odważnymi apostołami prawdy oraz jej gorliwymi obrońcami. Trudną ale zaszczytną pracę na różnych polach dziennikarstwa niech zawsze traktują jako pokorną służbę człowiekowi, a za jego pośrednictwem - samemu Chrystusowi, który jest Prawdą w pełni wszystkich wyzwalającą (por. J 8,32).

Rodziców zaś i nauczycieli, a także duszpasterzy i katechetów zachęcamy usilnie do podjęcia twórczego dialogu z osobami pracującymi w polskich mediach masowych. Niech poznają Wasze obawy w codziennym zatroskaniu o wychowanie młodego pokolenia Polaków. Niech również dzięki Wam dowiedzą się o różnych bolączkach tego wychowania, zwłaszcza w dziedzinie postaw moralnych i patriotycznych. Niech wiedzą, że wspieracie ich trudną pracą codzienną modlitwą i życzliwym słowem.

Zebrani przed Obliczem Jasnogórskiej Matki i Królowej, zawierzamy Jej z ufnością najważniejsze sprawy naszej umiłowanej Ojczyzny i Kościoła; a wśród nich także głęboką troskę o prawdę, przekazywaną we wszystkich mediach i obecną w bogactwie kultury narodowej, oraz tych Braci i Siostry, którzy tej prawdzie na polskiej ziemi w dziennikarskim trudzie posługują.

*Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi Polscy
obecni na 263 Sesji Plenarnej
Episkopatu Polski*

Jasna Góra, 25 sierpnia 1993 r.

Komunikat w sprawie wyborów

Dla chrześcijanina wzorem postępowania jest zawsze Jezus Chrystus. Pan Jezus, płaczący nad Jerozolimą, jest dla nas wzorem zatroskania o los ziemskiej Ojczyzny i refleksji nad tym, co możemy dla niej uczynić.

„Boże, coś Polskę przez tak liczne wieki

Otaczał blaskiem potęgi i chwały,

Coś ją zastaniał tarczą swej opieki

Od nieszczęść, które przygnębić ją miały.

Przed Twe ołtarze zanosim błaganie:

Ojczyznę wolną pobłogosław, Panie”.

Hymn ten śpiewamy w wyjątkowych momentach. Od lat jest on modlitwą Polaków zatroskanych o los swej Ojczyzny. Modlitwą tą wyrażaliśmy poczucie odpowiedzialności za kraj i ludzi w nim żyjących. Błaganie tym włączaliśmy się w realne problemy Ojczyzny i naszych rodaków.

Dzisiaj ponownie kierujemy błaganie do Pana Boga. Prosimy o pomyślność dla naszej Ojczyzny. Prosimy o potrzebne światło dla ludzi kierujących krajem, aby nie było skrzywdzonych, bezrobotnych i cierpiących skrajną biedę. Modlimy się o pomoc w rozwiązaniu problemów emerytów, rencistów, szkolnictwa i służby zdrowia. Błagamy także o odwagę dla nas, abyśmy potrafili zdecydowanie bronić sprawiedliwości, bronić Ewangelii, Krzyża i dobrze służyć naszej Ojczyźnie.

Religia, dobrze zrozumiana, musi mieć wpływ na wszystkie nasze czyny. „Wiara bez uczynków jest martwa” - mówi święty Jakub. Nasze konkretne zachowania, nasze czyny, wyrażają głębię wiary i stopień przywiązania do Chrystusa.

Wielki papież Jan XXIII, Papież Pokoju, Papież Dobroci, mówił do nas w Encyklice „O pokoju na ziemi”: „W tym miejscu wzywamy ponownie Naszych Synów do chętnego uczestniczenia w sprawach publicznych oraz współdziałania w zwiększaniu dobrobytu całej ludzkości i swoich krajów. Powinni oni również, oświeceni światłem chrześcijaństwa i powodowani miłością, dążyć do tego, aby instytucje gospodarcze, społeczne, naukowe i kulturalne nie tylko nie przeszkadzały ludziom, lecz dopomagały im do

stawania się coraz lepszymi tak w porządku spraw przyrodzonych, jak i nadprzyrodzonych” (p. 146).

Nasz wielki Rodak, Ojciec Święty Jan Paweł II przemawia jeszcze bardziej zdecydowanie: „Nowe sytuacje - zarówno w Kościele, jak i w życiu społecznym, ekonomicznym, politycznym i kulturalnym - domagają się dzisiaj ze szczególną siłą zaangażowania ludzi świeckich. Bierność, która zawsze była postawą nie do przyjęcia, dziś bardziej jeszcze staje się winą. Nikomu nie godzi się trwać w bezczynności” (Christifideles laici, p. 3).

Każdy z nas jest wezwany przez Chrystusa do tego, aby w rzeczywistość ziemską wprowadzać wymiar Boży, nadprzyrodzony. Jesteśmy zaproszeni do uświęcania świata. Dokonujemy tego przez nasze modlitwy, udział we Mszy świętej, przez przyjmowanie Sakramentów świętych. Czynimy to także przez naszą pracę, która służy drugiemu człowiekowi. Każda nasza decyzja może służyć budowaniu Bożego Królestwa. Może jednak niszczyć to Boże Królestwo na ziemi. Potrzebny jest nam wielki rachunek sumienia dotyczący naszej moralności. Konieczna jest poważna ocena naszych postaw wobec innych osób, norm moralnych oraz wszystkich wartości. Bardzo ważną sprawą jest także unikanie błędów w naszych ludzkich, codziennych wyborach i decyzjach.

W najbliższych dniach podejmiemy decyzje, od których będzie zależał los naszej Ojczyzny. Jej przyszłość powierzmy konkretnym ludziom. Jak bardzo potrzebna jest w tym momencie roztropność, rozważa i ostrożność. Jak bardzo konieczne jest poczucie odpowiedzialności za kraj, jego historię a przede wszystkim za ludzi w nim mieszkających. Jak bardzo potrzebna jest odwaga w obronie miejsca dla Chrystusa w naszych szkołach, środkach masowego przekazu, w naszej kulturze. Jak bardzo potrzeba siły, aby opowiedzieć się za miejscem dla sprawiedliwości, uczciwości, miłosierdzia, prawdomówności; dla wszystkich zasad ewangelicznych w życiu publicznym.

Potrzebna jest wielka modlitwa o Boże światło i nadzwyczajną moc, aby dzień wyborów mógł być także naszym przyznaniem się do Chrystusa i dowodem troski o Boże Królestwo. Religijne zasady moralne są niezmiennie. Dzisiaj także aktualne są wskazania Biskupów z 10 września 1946 roku. W liście na temat wyborów, w tych pierwszych dniach po wojnie, Księża Biskupi uczyli:

„...2. Katolicy mają prawo głosami swoimi rozstrzygać o najbardziej podstawowych prawach polskiego życia publicznego.

3. Katolicy mają obowiązek obywatelski, narodowy i religijny wziąć udział w wyborach.

4. Katolicy nie mogą należeć do organizacji ani do partii, których zasady są sprzeczne z nauką chrześcijańską, lub których czyny i działania zmierzają w rzeczywistości do podważania etyki chrześcijańskiej.

5. Katolicy mogą głosować tylko na takie osoby, listy i programy wyborcze, które nie sprzeciwiają się katolickiej nauce i moralności.

6. Katolicy nie mogą oddawać swych głosów na kandydatów z takich list, których programy albo metody rządzenia są wrogię zdrowemu rozsądkowi, dobru Narodu i państwa, moralności chrześcijańskiej i światopoglądowi katolickiemu.

7. Katolicy powinni głosować tylko na kandydatów o wypróbowanej uczciwości i prawości, zasługujących na zaufanie i będących godnymi przedstawicielami dobra dla Narodu, państwa polskiego i Kościoła.

8. Katolicy nie mogą powstrzymać się od głosowania bez słusznej i rozumnej przyczyny. Każdy bowiem głos, oddany wedle powyższych wskazań, pomaga dobru powszechnemu albo przeszkadza złu”.

Zgodnie z tymi wskazaniem popatrzmy na ludzi, ich ugrupowania i programy. Zechciejmy dostrzec to, czy gwarantują Chrystusowi i Ewangelii miejsce w naszym życiu publicznym i w naszej kulturze? Czy bronią życia, także życia dzieci nienarodzonych? Czy zapewniają prawo nauczania Ewangelii w szkole? Czy gwarantują szacunek dla Chrystusa, Ewangelii, Krzyża w prasie, radiu i telewizji? Czy w przeszłości nie występowali przeciwko Chrystusowi? Czy są to ludzie uczciwi, zatroskani o dobro wspólne? Czym to potwierdzili?

W czasie Świąt Bożego Narodzenia bardzo chętnie śpiewamy kolędę: „Nie było miejsca dla Ciebie, w Betlejem, w żadnej gospodzie...” Tak chętnie współczujemy Dzieciątku Jezus. Są to naprawdę piękne słowa. W najbliższych dniach, naszymi decyzjami, powiemy Chrystusowi o tym, czy jest miejsce dla Niego i Jego Ewangelii w naszej Ojczyźnie.

Akt Zawierzenia Polski Najświętszej Maryi Pannie to także przyjęcie odpowiedzialności za to, aby Polska stawała się naprawdę Królestwem Chrystusa i Jego Matki.

Święty Boże, Święty Mocny... Modlimy się dzisiaj o światło, siłę, poczucie odpowiedzialności i odwagę szukania miejsca dla Chrystusa w naszej Ojczyźnie.

Na ten trud błogosławię w Imię Pańskie.

† Jan Mazur
Biskup Siedlecki
Siedlce, 5 września 1993 r.

ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA

90

ZWOLNIENI

- Ks. Stanisław Adamczuk z urzędu wikariusza par. Żelechów,
- Ks. Marian Franczuk, z urzędu wikariusza par. Osieck,
- Ks. mgr Wincenty Głowa z urzędu wikariusza par. Maciejowice,
- Ks. kan. Karol Harazin z urzędu proboszcza par. Szpaki,
- Ks. Eugeniusz Juszcuk z urzędu wikariusza par. Wilga,
- Ks. Zbigniew Krasnodębski z urzędu proboszcza par. Seroczyn Siedlecki,
- Ks. Sylwester Ługowski z urzędu wikariusza par. MB Nieustającej Pomocy w Radzynie Podlaskim,
- Ks. Jan Mroczek z urzędu wikariusza par. Ulan,
- Ks. Janusz Netczuk z urzędu wikariusza par. Huszcza,
- Ks. Krzysztof Skwierczyński z urzędu wikariusza par. Bożego Ciała w Siedlcach.

NOMINACJE

- Ks. Stanisław Adamczuk, proboszczem parafii Wola Zadybska,
- Ks. dr Jan Zbigniew Celej, korespondentem diecezjalnym Katolickiej Agencji Informacyjnej,
- Ks. Marian Franczuk, proboszczem parafii Dołha,
- Ks. kan. dr Edward Jarmoch, wykładowcą katolickiej nauki społecznej w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Siedleckiej,
- Ks. Eugeniusz Juszcuk, proboszczem parafii Jableczna,
- Ks. Wojciech Kamiński, neoprezbiter, wikariuszem parafii Mokobody,
- Ks. Wiesław Karaczewski, misjonarz (Brazylia), kanonikiem honorowym Kapituły Kolegiaty Janowskiej,
- Ks. Sylwester Ługowski, proboszczem parafii Szpaki,
- Ks. Jan Mroczek, administratorem parafii Ortel Książęcy,
- Ks. Janusz Netczuk, proboszczem parafii Paszenki,
- Ks. mgr Piotr Sawczuk, sędzią diecezjalnym,
- Ks. mgr Jan Siennicki, sekretarzem Wydziału Nauki Katolickiej,
- Ks. Krzysztof Skwierczyński, zastępcą redaktora naczelnego Katolickiego Radia Podlasia,
- Ks. Stanisław Starega, proboszcz parafii Wodynie, wicedziekanem Dekanatu Domanickiego,
- Ks. kan. mgr Bernard Waszczuk, obrońcą węzła małżeńskiego.

PRZENIESIENI

Proboszczowie:

Ks. mgr Czesław Ciołek, z Gocławia do Wilgi (administrator),

Ks. Wiesław Kanak, z Paszenek do Radomyśli,

Ks. Kazimierz Komar, z Dołhy do Kotunia,

Ks. Zbigniew Maksymiuk, z Witoroża do Gocławia,

Ks. mgr Zdzisław Młynarski, z Bejd do Paprotni,

Ks. Feliks Rokita, z Radomyśli do Gręzówki,

Ks. Jan Toczyski, z Sobieszyna do Seroczyna Siedleckiego,

Ks. Adam Turemka, z Gręzówki do Sobieszyna,

Ks. Tomasz Walczak, z Jabłecznej do Witoroża,

Ks. kan. Stanisław Wojewódzki, z Paprotni do Bejd.

Wikariusze:

Ks. Grzegorz Cholewa, z Kotunia do Serokomli,

Ks. Jarosław Juszczyński, z Żabianki do Tucznaj,

Ks. Robert Mirończuk, z Korytnicy Łaskarzewskiej do Osiecka,

Ks. Andrzej Żelazo, z Serokomli do Radzyna Podlaskiego par. MB Nieustającej Pomocy.

SKIEROWANI DO PRACY W INNYCH DIECEZJACH

Ks. Sławomir Niewęglowski, do Diecezji Polowej.

EKSKARDYNOWANI

Ks. Marek Pietrusiak, do Diecezji Polowej.

PRZENIESIENI NA EMERYTURĘ

Ks. mgr Wincenty Głowa,

Ks. kan. Karol Harazin,

Ks. Zbigniew Krasnodębski.

SUSPENDOWANI

Ks. Grzegorz Szarek.

ZMARLI

Ks. kan. mgr Władysław Pietrzak, proboszcz parafii Kotuń, profesor Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Siedleckiej, ur. 3.04.1925, wyśw. 1954, zm. w Kotuniu 20.08.1993, pochowany na cmentarzu parafialnym w Kotuniu.

II POLSKI SYNOD PLENARNY W DIECEZJI SIEDLECKIEJ

91

Ks. Roman Karwacki

Kult Eucharystyczny w dokumentach oficjalnego nauczania Kościoła

Konsekwencją rzeczywistej obecności Jezusa Chrystusa w Eucharystii jest kult eucharystyczny. Sobór Trydencki (1551) uczy w Dekrecie o Najświętszej Eucharystii *Decretum de ss. Eucharistia*: „Nie ma więc żadnej możliwości wątplenia, że wszyscy wierni Chrystusowi według zwyczaju stale przyjętego w Kościele katolickim mają temu Najświęstszemu Sakramentowi oddawać najwyższy kult adoracji (*latria*), który należy się prawdziwemu Bogu [kan. 6]. Nie zmniejsza obowiązku uwielbiania to, że Chrystus ustanowił ten Sakrament dla spożywania. Wierzmy bowiem, że w Nim jest obecny ten sam Bóg, o którym wprowadzając go na okrąg ziemi, Ojciec przedwieczny mówi: «Niech Mu pokłon oddają wszyscy Aniołowie Boży» [Hbr 1,6; wg Ps 96,7], któremu upadłszy pokłonili się Mędrcy [Mt 2,11], któremu i sami Aniołowie w Galilei oddali pokłon, jak świadczy Pismo św. [Mt 28,17].

Oświadcza też święty Sobór, że nabożnie i w duchu głęboko religijnym wprowadzono do Kościoła zwyczaj, ażeby corocznie jakimś dniem świątecznym czczono szczególnie uroczystie ten nader wzniosły i godny uwielbienia Sakrament i żeby obnoszono Go w procesjach z czcią i chwałą po ulicach i placach publicznych. Jest to bowiem ze wszech miar słuszne, że ustanowiono pewne dni, kiedy to wszyscy chrześcijanie w sposób szczególny i poniekąd wyjątkowy wyrażają wdzięczną pamięć Panu i Odkupicielowi za tak niewymowne i prawdziwie Boskie dobrodziejstwo, przedstawiające nam zwycięstwo i triumf Jego śmierci...” (DS 1643-1644, BF VII 293; por. DS 1656, 1657, BF VII 303, 304).

Nie jest to jedyna wypowiedź doktrynalna Kościoła. Oficjalna nauka Kościoła w XX w. mówi dużo o kulcie eucharystycznym.

Encyklika papieża Leona XII o Sakramencie Eucharystii (z 28 maja 1902 r.) *Mirae Caritatis* przynosi zachętę: „aby ten dar najbardziej Boski był należycie czczony i rozumiany jak na to zasługuje. Szczególnie winien być czczony przez

tych, którzy pełnią funkcje szczególne w społeczności chrześcijańskiej tak, aby przez nich ta wielka tajemnica była otaczana najwyższym szacunkiem. Dlatego sprawy już podjęte należy kontynuować, dawne sposoby i urządzenia należy, jeśliby gdzieś ulegały zapomnieniu, odnowić, jak na przykład: sodalicje eucharystyczne, nabożeństwa czterdziestogodzinne, uroczyste procesje, nawiedzenie Najświętszego Sakramentu oraz inne chwalebne i zbawienne zwyczaje” (Eucharystia w wypowiedziach papieży i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej XX w., Londyn 1987, s. 27).

Encyklika papieża Piusa XII o Świętej Liturgii (z 20 listopada 1947 r.) *Mediator Dei* wskazuje na podstawy teologiczne kultu eucharystycznego: „Ten kult adoracji opiera się na mocnej i pewnej podstawie. Eucharystia jest bowiem i Ofiarą i Sakramentem; ten zaś tym się różni od innych Sakramentów, że nie tylko rodzi łaskę, lecz zawiera w sposób trwały samego Dawcę łaski. Gdy więc Kościół rozkazuje nam adorować Chrystusa ukrytego pod eucharystycznymi zasłonami i prosić Go o dary nadprzyrodzone i doczesne, których ustawicznie potrzebujemy, objawia żywą wiarę, z jaką wyznaje, że Boski Oblubieniec jest obecny pod tymi zasłonami, oświadcza mu swą ochotną służbę i korzysta z serdecznej z Nim zażyłości.

Z biegiem czasu Kościół nadał temu kultowi różne kształty, coraz piękniejsze i zbawienniejsze, jak na przykład pobożne i codzienne odwiedziny Boskiego Tabernakulum, święte obrzędy błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem, uroczyste procesje szczególnie podczas kongresów eucharystycznych idące przez miasta i wioski, i adoracje publicznie wystawionego Najświętszego Sakramentu. Takie publiczne adoracje trwają niekiedy krótko, czasem zaś godzinami, a nawet przez 40 godzin; gdzieś odbywają się w poszczególnych świątyniach przez cały rok na zmianę, gdzie indziej zaś, za staraniem zgromadzeń zakonnych, nie ustają we dnie i w nocy, a uczestniczą w nich często także i wierni” (Eucharystia w wypowiedziach papieży i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej, Londyn 1987, s. 62-63).

Encyklika papieża Pawła VI (z 3 września 1965 r.) *Mysterium fidei* wskazuje na kult uwielbienia należny Eucharystii: „Ten kult uwielbienia, należny Sakramentowi Eucharystii, okazywał zawsze i okazuje Kościół katolicki nie tylko w czasie obrzędów Mszy św., ale i poza nią, przez jak najstaranniejsze przechowywanie konsekrowanych Hostii, wystawianie ich do publicznej czci wiernych i obnoszenie w procesjach wśród radości tłumnie zebranego ludu” (Eucharystia w wypowiedziach papieży i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej, s. 83).

List papieża Jana Pawła II o Tajemnicy i kulcie Eucharystii (z 24 lutego 1980 r.) *Dominicae coenae* podkreśla, że kult eucharystyczny jest sprawdzianem prawdziwej odnowy: „Kult ten, obejmujący Przenajświętszą Trójcę Ojca, Syna i Ducha Świętego, towarzyszy i przenika przede wszystkim sprawowanie liturgii eucharystycznej. Winien on jednak wypełniać wnętrza świątyni również poza godzinami Mszy świętych. Zaiste, skoro tajemnica eucharystyczna została ustanowiona z miłości i uobecnia nam sakramentalnie Chrystusa, zasługuje zatem na nasze dziękczynienie i naszą cześć. Cześć ta winna zaznaczać się w każdym spotkaniu z Najświętszym Sakramentem, czy to wówczas, gdy nawiedzamy kościoły, czy też wówczas, kiedy Najświętsze Postaci bywają zanoszone i udzielane chorym.

Uwielbienie Chrystusa w tym Sakramencie miłości winno znajdować sobie wyraz w różnych formach pobożności eucharystycznej, jak np.: nawiedzenia Najświętszego Sakramentu, adoracje, wystawienia, godziny święte (czterdziestogodzinne nabożeństwa), błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem, procesje teoforyczne, kongresy eucharystyczne. Na szczególne przypomnienie zasługuje tutaj uroczystość Bożego Ciała, wprowadzona przez mojego poprzednika Urbana IV na pamiątkę ustanowienia tej wielkiej Tajemnicy, jako akt publicznej czci dla Chrystusa utajonego w eucharystycznej Hostii. Wszystko to odpowiada ogólnym zasadom a także szczególnym przepisom istniejącym od dawna, a ostatnio na nowo sformułowanym po Soborze II Watykańskim.

Ożywienie i pogłębienie kultu eucharystycznego jest sprawdzianem prawdziwej odnowy - tej, którą Sobór postawił sobie za cel. Jest tej odnowy punktem poniekąd kulminacyjnym. I to zasługuje, Czcigodni i Drodzy Bracia, na osobne rozważenie. Kościół i świat odczuwają wielką potrzebę kultu eucharystycznego” (Eucharystia w wypowiedziach papieży i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej, s. 100-101).

Kodeks Prawa Kanonicznego (promulgowany przez papieża Jana Pawła II, 25 stycznia 1983 r.) podaje przepisy prawne odnoszące się do Najświętszej Eucharystii: „Kan. 898 - Wierni powinni z największym szacunkiem odnosić się do Najświętszej Eucharystii, biorąc czynny udział w sprawowaniu najczciodszej Ofiary, z największą pobożnością i często przyjmując ten sakrament i adorując Go z najwyższą czcią. Duszpasterze wyjaśniając naukę o tym sakramencie powinni starannie pouczać wiernych o tym obowiązku.

Kan. 937 - Jeśli nie stoi na przeszkodzie poważna racja, kościół, w którym jest przechowywana Najświętsza Eucharystia, powinien być otwarty dla wiernych przynajmniej przez kilka godzin dziennie, aby mogli się modlić przed Najświętszym Sakramentem.

Kan. 938 - §1. Najświętsza Eucharystia na stałe powinna być przechowywana tylko w jednym tabernakulum kościoła lub kaplicy.

§2. Tabernakulum, w którym przechowuje się Najświętszą Eucharystię, winno być umieszczone w odznaczającej się, widocznej, stosownie przyozdobionej i odpowiedniej dla modlitwy części kościoła lub kaplicy.

§ 3. Tabernakulum, w którym na stałe przechowuje się Najświętszą Eucharystię, ma być nieusuwalne, wykonane z materiału trwałego, nieprzezroczystego i tak zamknięte, ażeby możliwie całkowicie wykluczyć niebezpieczeństwo profanacji.

§ 4. Dla poważnej przyczyny, wolno przechowywać Najświętszą Eucharystię, zwłaszcza w porze nocnej, w innym, bezpieczniejszym i stosownym miejscu.

§ 5. Kto ma opiekę nad kościołem lub kaplicą, powinien zadbać o to, by klucz od tabernakulum, w którym przechowuje się Najświętszą Eucharystię, był najstaranniej strzeżony.

Kan. 939 - Hostie konsekrowane, w ilości odpowiedniej do potrzeb wiernych, winny być przechowywane w puszcze lub naczyniu, i często po spożyciu starych odnawiane.

Kan. 940 - Przed tabernakulum, w którym jest przechowywana Najświętsza Eucharystia, powinna stać świeca specjalna, oznaczająca i wyrażająca cześć dla obecności Chrystusa”.

Istotne treści eucharystycznej wiary Kościoła zawierają również hymny św. Tomasa z Akwinu. Oto jeden z nich (*Adoro te devote*):

„Uwielbiam Cię nabożnie, Bóstwo utajone,
Co kryjesz się prawdziwie w tych figur zasłone:
Me serce Tobie, Panie, całe się oddaje,
Bo Ciebie rozważając, zupełnie ustaje.

Wzrok, dotyk, smak o Tobie nie mówi nic do mnie,
Słuchowi tylko wierzy me serce niezłomnie:
We wszystko, co Syn Boga rzekł, wierzę w pokorze,
Nic nad to słowo Prawdy brzmieć pewniej nie może”.

Ks. Roman Karwacki

Matka Zawierzenia

Materiał studyjny dla Grup (Zespołów) Synodalnych: 7 temat

W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen.

1. Zapalenie świecy (świeca - znak Chrystusa, Światłości świata)

w: Światło Chrystusa.

o: Bogu niech będą dzięki.

2. *Modlitwa synodalna (odmawiają wszyscy razem głośno):*

Stajemy wobec Ciebie, Duchu Święty, jako grzesznicy, zgromadzeni jednak w imię Twoje. Przyjdź do nas, pozostań z nami, przeniknij nasze serca, naucz nas, co mamy czynić i dokąd zdążać. Ukaż nam, co należy wybrać, abyśmy mogli z Twoją pomocą we wszystkim się Tobie podobać. Ty sam bądź naszym doradcą i sprawcą naszych zamierzeń. Ty, który z Bogiem Ojcem i Jego Synem nosisz chwalebne imię, Ty, który miłujesz sprawiedliwość, nie dozwól, byśmy się stali jej burzycielami. Niech nas nie sprowadzi na manowce nieświadomość, nie zwiedzie powodzenie, nie splami wzgląd na korzyść lub osoby. Złącz nas ściśle ze sobą darem Twojej szczególnej łaski, abyśmy w Tobie byli jedno i w niczym nie odstępili od prawdy. A jak jesteśmy zgromadzeni w imię Twoje, tak niech we wszystkim rządzi nami sprawiedliwość kierowana miłością, abyśmy w przyszłości zasłużyli za dobre czyny na wieczną nagrodę.

3. *Odczytanie protokołu z poprzedniego spotkania (Sekretarz).*

4. *Czytanie Pisma św.:*

„W szóstym miesiącu posłał Bóg anioła Gabriela do miasta w Galilei, zwanego Nazaret, do Dziewicy poślubionej mężowi, imieniem Józef, z rodu Dawida; a Dziewicy było na imię Maryja. Anioł wszedł do Niej i rzekł: «Bądź pozdrowiona, pełna łaski, Pan z Tobą, „błogosławiona jesteś między niewiastami“». Ona zmieszała się na te słowa i rozważała, co miałyby znaczyć to pozdrowienie. Lecz anioł rzekł do Niej: «Nie bój się, Maryjo, znalazłaś bowiem łaskę u Boga. Oto poczniesz i porodzisz Syna, któremu nadasz imię Jezus. Będzie On wielki i będzie nazwany Synem Najwyższego, a Pan Bóg da Mu tron Jego ojca, Dawida. Będzie panował nad domem Jakuba na wieki, a Jego panowaniu nie będzie końca». Na to Maryja rzekła do anioła: «Jakże się to stanie, skoro nie znam pożycia z mężem?» Anioł Jej odpowiedział: «Duch Święty zstąpi na Ciebie i moc Najwyższego osłoni Cię. Dlatego też Święte, które się narodzi, będzie nazwane Synem Bożym. A oto również krewna Twoja, Elżbieta, poczęła w swej starości syna i jest już w szóstym miesiącu ta, która uchodzi za niepłodną. Dla Boga bowiem nie ma nic niemożliwego». Na to rzekła Maryja: «Oto Ja służebnica Pańska, niech Mi się stanie według twego słowa». Wtedy odszedł od Niej anioł. W tym czasie Maryja wybrała się i poszła z pośpiechem w góry do pewnego miasta w [pokoleniu] Judy. Weszła do domu Zachariasza i pozdrowiła Elżbietę. Gdy Elżbieta usłyszała pozdrowienie Maryi, poruszyło się dzieciątko w jej łonie, a Duch Święty nappełnił Elżbietę. Wydała ona okrzyk i powiedziała: «Błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony jest

owoc Twojego łona. A skądże mi to, że Matka mojego Pana przychodzi do mnie? Oto, skoro głos Twego pozdrowienia zabrzmiał w moich uszach, poruszyło się z radości dzieciątko w moim łonie. Błogosławiona jesteś, któraś uwierzyła, że spełnią się słowa powiedziane Ci od Pana». Wtedy Maryja rzekła: «Wielbi dusza moja Pana, i raduje się duch mój w Bogu, moim Zbawcy. Bo wejrzął na uniżenie Służebnicy swojej. Oto błogosławić Mnie będą odtąd wszystkie pokolenia, gdyż wielkie rzeczy uczynił Mi Wszechmocny. Święte jest Jego imię - a swoje miłosierdzie na pokolenia i pokolenia [zachowuje] dla tych, co się Go boją. On przejawia moc ramienia swego, rozprasza [ludzi] pyszniących się zamysłami serc swoich. Strąca władców z tronu, a wywyższa pokornych. Głodnych nasycy dobrami, a bogatych z niczym odprawia. Ujął się za sługą swoim, Izraelem, pomny na miłosierdzie swoje - jak przyobiecał naszym ojcom - na rzecz Abrahama i jego potomstwa na wieki». Maryja pozostała u niej około trzech miesięcy; potem wróciła do domu” (Łk 1,26-56).

„A obok krzyża Jezusowego stały: Matka Jego i siostra Matki Jego, Maria, żona Kleofasa, i Maria Magdalena. Kiedy więc Jezus ujrzał Matkę i stojącego obok niej ucznia, którego miłował, rzekł do Matki: «Niewiasto, oto syn twój». Następnie rzekł do ucznia: «Oto Matka twoja». I od tej godziny uczeń wziął Ją do siebie” (J 19, 25-27).

5. Lektura tekstów:

a) Teksty robocze Synodu Plenarnego: „25. Sobór Watykański II nauczał, że «macierzyństwo Maryi w ekonomii łaski trwa nieustannie», od momentu włączenia się w zbawcze dzieło Chrystusa podczas zwiastowania, «aż do wiekiściego wypełnienia się zbawienia wszystkich wybranych. Albowiem wzięta do nieba, nie zaprzestała tego zbawczego zadania, lecz poprzez wielorakie swoje wstawiennictwo ustawicznie zjednuje nam dary zbawienia wiecznego. Dzięki swej macierzyńskiej miłości opiekuje się braćmi swojego Syna, pielgrzymującymi jeszcze i narażonymi na trudy i niebezpieczeństwa, póki nie zostaną doprowadzeni do szczęśliwej ojczyzny» (KK 62). I te myśli Soboru rozwija, często do nich nawiązując, Jan Paweł II. Już w pierwszej swej encyklice starał się wyjaśnić, dlaczego Paweł VI «natchniony duchem tej nauki, zaczął nazywać Matkę Chrystusową Matką Kościoła» (RH 22). Wyjaśnienie to zaś miało charakter trynitarny i egzystencjalny. Maryja - zdaniem Papieża - jest Matką Kościoła dlatego, że z woli Ojca przedwiecznego «dała ludzkie życie Synowi Bożemu, od którego bierze łaskę i godność wybrania cały Lud Boży». Po wtóre, «Jej własny Syn chciał wyraźnie rozszerzyć macierzyństwo swej rodzonej Matki... wskazując Jej z wysokości krzyża swego umiłowanego ucznia jako

syna. Chciał też Duch Święty, ażeby Ona sama, po Wniebowstąpieniu Pańskim, trwała w Wieczerniku na modlitwie i oczekiwaniu wspólnie z Apostołami aż do dnia Pięćdziesiątnicy, w którym widzialnie miał się narodzić Kościół, wychodząc z ukrycia».

Do tej wyraźnie trynitarniej argumentacji Jan Paweł II dodaje dowód historyczno-egzystencjalny: oto «całe pokolenia uczniów, wyznawców, miłośników Chrystusa - tak jak Apostoł Jan - niejako zabierały do siebie tę Matkę w ten sposób od początku objawioną w dziejach zbawienia i w posłannictwie Kościoła» (RH 22).

Wniosek nasuwa się tu sam przez się: skoro woła Boga Trójjedynego było dać ludzkości Maryję za Matkę, Kościół zaś - realizując tę wolę - traktował ją od zarania swych dziejów jako «Matkę zawierzenia», to nam, którzy «stanowimy dzisiejsze pokolenie uczniów, wyznawców i miłośników Chrystusa», nie pozostaje nic innego, jak «z Nią szczególnie się zjednoczyć» w tym najgłębszym przeświadczeniu, że Kościół, który sam jest matką «potrzebuje Matki», gdyż tylko z Nią «nabiera znamion bliskich, jakby łatwiej dostępnych dla każdego człowieka» i dzięki Jej macierzyńskiej obecności osiąga pewność, że żyje «życiem swojego Mistrza i Pana, że żyje tajemnicą odkupienia w całej jej życiodajnej głębi i pełni» (RH 22).

Mając to wszystko na uwadze, Jan Paweł II nie tylko osobiście zawiera, zwłaszcza podczas swych oficjalnych pielgrzymek do różnych krajów świata, poszczególne ludy, narody oraz świat cały Matce Kościoła, ale zachęca wszystkich do realizowania w swym życiu postawy zawierzenia (por. RM 45 nn) Tej, która wstawia się nieustannie u Syna za Jego «pielgrzymującymi jeszcze i narażonymi na trudy i niebezpieczeństwa» braćmi. Papież mówi przy tym nie tyle o orędownictwie Maryi, co o Jej macierzyńskim wstawiennictwie u Syna, względnie o Jej pośrednictwie podporządkowanym pośrednictwu Chrystusa” (II Polski Synod Plenarny, Teksty robocze, Poznań 1991 s. 25-26).

b) Sobór Watykański II: „Błogosławiona Dziewica szła naprzód w pielgrzymce wiary i utrzymała wiernie swe zjednoczenie z Synem aż do krzyża, przy którym nie bez postanowienia Bożego stanęła (por. J 19,25), najgłębiej ze swym Jednorodzoną współcierpiała i z Ofiarą Jego złączyła się maczynym duchem, z miłością godząc się, aby doznała ofiarniczego wyniszczenia Żertwa z Niej narodzona; a wreszcie przez tegoż Jezusa Chrystusa, umierającego na krzyżu, oddana została jako Matka uczniowi tymi słowy: «Niewiasto, oto syn twój» (por. J 19,26-27)” (Konstytucja Dogmatyczna o Kościele, n. 58).

c) Katechizm: „Nasza ufność we wstawiennictwo Maryi daje w szczególności sposób wyraz tej tajemnicy, że Bóg posługuje się wybranymi ludźmi,

aby obdarzyć zbawieniem innych ludzi. Tak więc w Maryi zostaje uczczony cały rodzaj ludzki.(...) Celem ostatecznym czci Najświętszej Maryi Panny musi być uwielbienie Boga i uczynienie życia bardziej chrześcijańskim. Pod tym względem katolicka pobożność Maryjna przyniosła w ciągu wieków obfite owoce” (Katolicki katechizm dorosłych, Poznań 1987 s. 169-170).

6. Opis sytuacji środowiska parafialnego w świetle przeczytanych tekstów.

Akt zawierzenia Matce Bożej w parafii.

7. Dyskusja - ocena.

Wprowadzenie.

Matka Zawierzenia, to kolejny tytuł, który określa miejsce Maryi w życiu człowieka wierzącego. Tytuł, który jest wyrazem miłości ludzi, ludów i narodów.

Oto kilka przykładów:

Wincenty Pol (1807-1872):

«Do Najśw. Maryi Częstochowskiej Ofiarowanie»

Królowo nieba! Pani dobrej wieści!

Matko miłości i Matko boleści!

Oto się ciskam do stóp Twoich w prochu,

Przyjm moją żalność i mą miłość w szlochul

I niech to wdzięczna będzie Ci ofiara,

Co na mnie padło jak łaska i kara,

Oboje składam na Twoje ołtarze. -

Coś dać raczyła, racz to przyjąć w darze -

Oboje składam Tobie jako jeniec

To polskie pióro i ślubny pierścienie!

Tu - gdzie królowie składali koronę,

Tu - gdzie hetmani składali buławy,

Ja się uciekam pod Twoją obronę

Życiem złamany i boleścią krwawy...

Przyjm moje pióro i pierścienieżony -

I niech po stracie łaska Twa posili

I silna wiara: że pod Twe obrony

Przyjmiesz mnie, Pani, w tej skonaniamchwili!

Długom się błąkał za sprawą bez ceny -

Dzisiaj w mej boleści - dzisiaj pojmuje Ciebie,

A więc i modły, i żalnośće treny,

Pióro i pierścień składam w mej potrzebie!
Niechaj tu świadczą nieszczęściu i wierze,
Onej niebieskiej i ziemskiej miłości!
A kto odmawiać tu będzie pacierze,
Niech za nas westchnie - bo kość idzie z kości!"

(Jez zawierzył Kościół i naród, Warszawa 1984 s. 139-140).

Kobieta: „Z dziecięcą ufnością powierzyłam Jej wszystkie sprawy mojego życia, wszystkie radości i wszystkie cierpienia i trudy przez Jej Niepokalane Serce, mając tę nadzieję i ufność, że Syn Jej niczego nie odmówi. A chociaż nie wszystkie prośby moje zostały wysłuchane, wierzyłam zawsze, że to jest lepsze co Pan Bóg daje, że to na pewno jest potrzebne do zbawienia duszy mojej. Nie przestawałam się modlić w niepowodzeniach i cierpieniu moim, często powtarzając: «Panie, nie moja, ale Twoja wola niech się stanie»” (Matka Boża w moim życiu, Kraków 1984 s. 44).

Mężczyzna: „Matko Przenajświętsza, nie znajduję słów, w jakich mógłbym wyrazić Tobie moją miłość, uwielbienie i wdzięczność...” (Matka Boża w moim życiu, s. 189).

Jan Paweł II (Jasna Góra, 4 czerwca 1979): „Dzisiaj obecny tu za przedziwnym zrządzeniem Bożej Opatrzności, pragnę na Jasnej Górze mej ziemskiej Ojczyzny, Polski, przede wszystkim potwierdzić to wielorakie i wielokrotne oddanie i zawierzenie, które było wyrażone przez Prymasa i Episkopat Polski w różnych momentach. (...) Pragnę w dniu dzisiejszym, przybywając na Jasną Górę jako pierwszy Papież-pielgrzym, odnowić całe to dziedzictwo zawierzenia, oddania i nadziei, które tu tak wielkodusznie zostało nagromadzone przez moich Braci w biskupstwie i Rodaków.

I DLATEGO ZAWIERZAM CI, O MATKO KOŚCIOŁA, WSZYSTKIE SPRAWY TEGO KOŚCIOŁA, CAŁĄ JEGO MISJĘ I CAŁĄ JEGO SŁUŻBĘ, W PERSPEKTYWIE KOŃCZĄCEGO SIĘ DRUGIEGO TYSIĄCLECIA DZIEJÓW CHRZEŚCIJAŃSTWA NA ZIEMI. (...) Czynię to na miejscu wielkiego zawierzenia, skąd widać nie tylko Polskę, ale także Kościół cały w wymiarach krajów i kontynentów: cały w Twoim macierzyńskim Sercu.

Ten Kościół cały, w świecie współczesnym i przyszłym, Kościół postawiony na drogach ludzi, ludów, narodów i ludzkości, ja, Jan Paweł II, jego pierwszy sługa, oddaję tutaj Tobie, Matce, i zawierzam z bezgraniczną ufnością. Amen” (Jez zawierzył Kościół i Naród, Warszawa 1984 s. 72-73).

Moje zawierzenie Maryi...

8. *Konkretne wnioski i sposób ich zastosowania.*

9. *Zapowiedź tematu następnego spotkania:* PISMO ŚWIĘTE - ŻYWYM SŁOWEM BOGA.

10. *Modlitwa za Kościół:*

Różaniec

Modlitwa Kościoła w Polsce, w której zawiera Maryja swoją misję w nowej sytuacji dziejowej, Jasna Góra, 26 sierpnia 1993 r.:
Bogurodzico, Dziewico, Bogiem sławiona Maryjo!

Kolejny raz stajemy przed Tobą i wyrażamy cześć, uwielbienie, wierność, ufność i miłość. Czynimy to razem z nowym pokoleniem, które podejmuje tysiącletnią tradycję wierności Chrystusowi i Kościołowi. Po odzyskaniu wolności, trwając w państwie Polskim, wiemy, że spoczywa na nas obowiązek osobistego, rodzinnego i społecznego budowania Ojczyzny na trwałych zasadach ewangelicznej wiary. Te zadania dzielimy z Rodakami żyjącymi na wszystkich kontynentach. Jesteśmy świadomi naszego wrośnięcia w dzieje Europy, dlatego przyjaźnią chcemy ogarniać wszystkich ludzi o innych tradycjach wiary i kultury, którzy żyją pośród nas lub w naszym sąsiedztwie.

Jesteśmy słabi i grzeszni, a na naszym ciele nie zatarły się jeszcze blizny zaborów, okupacji, powstań i prześladowań ze strony bezbożnych ideologii, jednak pragniemy wzmocnić to, co dobre i solidarne i na Twoim Ołtarzu Jasnogórskim, Maryjo, w okresie historycznego zwrotu w dziejach Polski złożyć nasze Zawierzenie. (...)

W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Amen.

POMOCE DUSZPASTERSKIE

93

Informacja w sprawie małżeństw
zawieranych w kościele polskim w Rzymie

Kościół polski św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Rzymie, otrzymał ostatnio status „Missio cum cura animarum” i dlatego mogą tam być błogosławione związki małżeńskie Polaków mieszkających w Rzymie oraz przybywających z Kraju.

SPIS TREŚCI

DZIAŁ URZĘDOWY

STOLICA APOSTOLSKA

82. Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Misyjny 385
83. Konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską 388

EPISKOPAT POLSKI

84. Modlitwa Zawierzenia Kościoła w Polsce Matce Bożej, Jasna Góra
- 26 sierpnia 1993 r. 397
85. Biskupi Polscy o Konkordacie 402
86. Wezwanie do modlitwy za Ojczyznę skierowane przez Biskupów
z Jasnej Góry 404
87. List Biskupów Polskich z racji sierpniowego wezwania do abstynencji
i trzeźwości 405
88. Słowo Pasterskie Biskupów Polskich na niedzielę środków społecznego
przekazu 409

Z ORDYNARIATU

89. Komunikat w sprawie wyborów 413
90. Zmiany wśród duchowieństwa 416

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

II POLSKI SYNOD PLENARNY W DIECEZJI SIEDLECKIEJ

91. Kult Eucharystyczny 418
92. Matka Zawierzenia. Materiał studyjny: 7 temat 422

POMOCE DUSZPASTERSKIE

93. Informacja w sprawie małżeństw zawieranych w kościele polskim
w Rzymie 427

EPISKOPAT POLSKI

84. Modlitwa Zawierzenia Kościoła w Polsce Mater Bona, Janina Góra 397
85. Biskupi Polscy o Kościół 402
86. Wznowienie do modlitwy za Ojczyznę skierowane przez Biskupów z Jasnej Góry 404
87. List Biskupów Polskich z okazji piętnastolecia od przywrócenia 405
88. Słowo Pastorskie Biskupów Polskich na rocznicę 100-lecia 409

Z ORDYNARIATU

89. Komunikat w sprawie wyborów 413
90. Zbiory wód duchownych 416

PL ISSN 0239-2763

Wydawca: Kuria Diecezjalna Siedlecka,
08-100 Siedlce, ul. Piłsudskiego 62
Redaktor Naczelny: Ks. Roman Karwacki

Druk: Zakład Socjologii Religii, 03-802 Warszawa, ul. Skaryszewska 12